

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра міжнародних економічних відносин

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Управління міжнародними комерційними операціями банку»

(на матеріалах АТ «УКРЕКСІМБАНК» м.Київ)

Студента 2 курсу, 3м групи,

Єрмоленко

ФМТП, денної форми навчання

Андрій Юрійович

спеціальності 073 «Менеджмент»

спеціалізація «Менеджмент ЗЕД»

Науковий керівник

Крикуненко

к.е.н., доцент

Катерина Валеріївна

Гарант освітньої програми

Студінська

д.е.н., доцент

Галина Яківна

Київ 2018

РЕФЕРАТ

ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

«Управління міжнародними комерційними операціями банку»

(на матеріалах АТ «УКРЕКСІМБАНК», м. Київ)

Студента 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 073
«Менеджмент»
спеціалізації «Менеджмент ЗЕД»

Єрмоленко Андрій
Юрійович

Науковий керівник
к. е. н., доцент

Крикуненко Катерина
Валеріївна

Київ 2018

Випускна кваліфікаційна робота: 113 с., 7 рис., 14 табл.,
7 додатків, 62 джерел

Об'єкт дослідження – процес управління міжнародними комерційними операціями банку.

Предмет дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління міжнародними комерційними операціями банку.

Підприємство, за матеріалами якого виконано випускну кваліфікаційну роботу – АТ «Укресімбанк», м. Київ.

Мета – випускної кваліфікаційної роботи обґрунтування напрямів удосконалення процесу управління міжнародними комерційними операціями банку.

Методи які використовувались при написанні випускної кваліфікаційної роботи: системний, діалектичний, логічні методи(дедукції, індукції), описовий, статистичний, метод порівняння, елементи ретроспективного та перспективного аналізу, елементи екстраполяції, інтуїтивний метод та інші.

У вступі обґрунтовано актуальність та практичну значущість обраної теми; сформовано мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; розкрито теоретичну та методичну основу дослідження; наведено методи дослідження, які були використанні в роботі.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади оцінки ефективності управління міжнародними комерційними операціями банку» уточнено поняття комерційними операціями банку та визначено функції комерційних операцій банку;

Дослідження наукових праць дозволило зробити висновок, що міжнародні комерції операції банків включають різноманітні послуги, на які існує попит з боку клієнтів, беруть участь у міжнародній торгівлі, інвестиційної діяльності на міжнародному ринку позичкових капіталів,

туризмі; купівлю і продаж іноземних цінних паперів, іноземної валюти; приймання чеків, векселів, банківських акцептів для інкасування.

У другому розділі «Дослідження комерційними операціями АТ «Укрексімбанк» проаналізовано фінансово-господарську діяльність АТ «Укрексімбанк»; досліджено зовнішньоекономічну діяльність АТ «Укрексімбанк»; оцінено ефективність комерційними операціями АТ «Укрексімбанк». Аналіз показав, що фінансово-господарський стан підприємства є задовільним. Отримані результати розрахунків показали, що АТ «Укрексімбанк» платоспроможне, гарно забезпечене оборотними активами та достатньо гнучке у використанні власного капіталу. Результати розрахунку ефективності імпорту підприємства засвідчили, що імпортна діяльність підприємства є ефективною, проте аналіз динаміки виконання контрактів виявив, що АТ «Укрексімбанк» виконує не всі прийняті зобов'язання.

У третьому розділі «Підвищення ефективності міжнародних комерційними операціями АТ «Укрексімбанк» визначено напрями удосконалення міжнародних комерційними операціями АТ «Укрексімбанк»; розроблено комплекс заходів щодо підвищення ефективності міжнародних комерційними операціями АТ «Укрексімбанк» та здійснено прогнозну оцінку ефективності діяльності АТ «Укрексімбанк» за умови впровадження запропонованих заходів.

Для оптимізації ризиків та витрат досліджуваного підприємства було визначено напрями удосконалення міжнародних комерційними операціями АТ «Укрексімбанк» та розроблено комплекс заходів щодо його удосконалення. Здійснені розрахунки вказують на те, що за умови впровадження запропонованих заходів у діяльність АТ «Укрексімбанк», ефективність міжнародних комерційними операціями підприємства підвищиться.

Висновки та пропозиції містять теоретичні положення, узагальнюють результати аналізу об'єкта дослідження та конкретизують пропозиції щодо вдосконалення технічної бази АТ «Укрексімбанк»

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ 1. Теоретичні основи управління міжнародними комерційними операціями банку	
1.1. Сутність міжнародних комерційних операцій, їх класифікація та характеристика	6
1.2. Принципи управління міжнародними комерційними операціями банку.	15
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління міжнародними комерційними операціями банку.....	22
Розділ 2. Дослідження управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укресімбанк»	
2.1. Аналіз фінансово - господарської діяльності АТ «Укресімбанк»	40
2.2. Аналіз зовнішнього середовища діяльності АТ «Укресімбанк».....	50
2.3. Оцінка ефективності управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укресімбанк».....	55
Розділ 3. Шляхи вдосконалення управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укресімбанк»	
3.1. Обґрунтування напрямів удосконалення управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укресімбанк».....	63
3.2. Розробка комплексу заходів щодо удосконалення процесу управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укресімбанк»... ..	72
3.3. Прогнозні показники діяльності АТ «Укресімбанк» за умов впровадження запропонованих заходів.....	88
Висновки та пропозиції.....	95
Список використаних джерел	98
Додатки.....	103

АНОТАЦІЯ

Срмоленок Андрій Юрійович

Управління міжнародними комерційними операціями банку.

Робота виконана на матеріалах АТ «УКРЕКСІМБАНК».

Випускна кваліфікаційна робота присвячена актуальним проблемам управління міжнародними комерційними операціями банку, новими можливостями та інноваціями в банківській сфері. Необхідності впровадження технології Big Data у банківській діяльності. Технології блокчейн та їх вплив на майбутнє банківських послуг.

Ключові слова: банк, необанк, Блокчейн, Big Data.

ANNOTATION

Management of international commercial operations of the bank.

The work is performed on materials of JSC UKREXIMBANK.

The final qualification work is devoted to actual problems of management of international commercial operations of the bank, new opportunities and innovations in the banking sphere. Necessity of introduction of technology Big Data in banking activity. Blocchin Technologies and their Impact on the Future of Banking Services.

Key words: bank, neobank, blockade, big data.

ВСТУП

В умовах становлення та розвитку банківської системи України актуальна проблема аналізу діяльності банківських установ з метою оцінювання їхньої інвестиційної привабливості, надійності та фінансової стійкості.

Актуальність теми даного дослідження полягає в тому, що в сучасних умовах євроінтеграційних процесів, які відбуваються в Україні, та всесвітньої глобалізації банківська сфера має дуже велике значення та відіграє важливу роль з точки зору вільного пересування грошових коштів.

Аналіз діяльності банку має включати реальну та комплексну оцінку досягнутих результатів, висвітлити позитивні та негативні аспекти своєї роботи та визначити конкретні шляхи вирішення спільних проблем. Це відправна точка для ефективного управління кожним конкретним комерційним банком, а також банківською системою в цілому, а також відправною точкою для прийняття управлінських рішень на всіх рівнях.

Результати фінансового аналізу дозволяють клієнтам банківських послуг попереджати проблемні банки, самі кредитні установи потребують об'єктивної та надійної системи для оцінки поточної (і, можливо, перспективної) держави, оскільки ефективність управління комерційним банком визначає здатність здійснювати свою діяльність майстерно і в повній відповідності з потребами та економічними цілями держави, які не можуть бути досягнуті без оперативної інформації.

Таким чином, за допомогою аналізу можна виділити тенденції діяльності, звернути увагу на недоліки та посилити розвиток ефективних напрямків роботи. Тому оцінка фінансової ситуації необхідна як для управління банком, так і для знання результатів своєї роботи, а також для того, щоб клієнт або партнер знали свого колегу.

Метою дослідження є обґрунтування напрямів удосконалення процесу управління міжнародними комерційними операціями банку.

Для досягнення цілей, відповідно до мети, були вирішені наступні **завдання:**

- уточнено сутність міжнародних комерційних операцій банку;
- визначено принципи управління міжнародними комерційними операціями банку;
- вивчено методичні підходи до цінки ефективності управління міжнародними комерційними операціями банку;
- проаналізовано фінансово - господарську діяльності АТ «Укресімбанк»;
- проаналізоване зовнішнє середовище діяльності АТ «Укресімбанк»;
- проведено оцінку ефективності управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укресімбанк»;
- розроблено та обґрунтовано удосконалення управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укресімбанк»;
- розроблено комплекс заходів щодо удосконалення процесу управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укресімбанк»;
- проведено прогноз діяльності АТ «Укресімбанк» за умов впровадження запропонованих заходів на 2019-2021 рр.

Об'єктом є процес дослідження управління міжнародними комерційними операціями банку.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління міжнародними комерційними операціями банку.

Методичною основою роботи є синтез наступних методів: системний, діалектичний, логічні методи(дедукції, індукції), описовий, статистичний, метод порівняння, елементи ретроспективного та перспективного аналізу, горизонтальний, інтуїтивний метод та інші.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ КОМЕРЦІЙНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ БАНКУ

1.1. Сутність міжнародних комерційних операцій, їх класифікація та характеристика.

У комерційних банків міжнародні операції включають у себе: різні послуги, які вимагають від клієнтів, участь у міжнародній торгівлі, інвестиційна діяльність позикового капіталу на міжнародному ринку, туризм; продаж і покупка іноземних цінних паперів, іноземної валюти; прийом векселів, чеків, банківських акцептів для збору.

Багато вчених по різному трактують поняття «міжнародна комерційна операція банку»(табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Аналіз визначення «міжнародна комерційна операція банку»

Автори 1	Автори 2
В. Апопій	Спосіб реалізації комерційних процесів як послідовного виконання операцій, що забезпечують організаційні, економічні, соціальні, правові аспекти товарно-грошового обміну.
І. Беляєвський	Діяльність із купівлі-продажу та зберігання товарів з метою задоволення споживчого попиту й отримання прибутку.
А. Бусигін	Комплекс операцій, які забезпечують купівлю-продаж товарів, і разом з торговельними процесами формують торгівлю як вид діяльності.
Л. Дашков і В. Памбухчіянц	Технологія торгівлі як сукупність способів раціональної організації та методів ефективного виконання операцій торгово-технологічного процесу.
І. Марченко	Система оперативно-організаційних заходів, спрямованих на організацію та управління процесами купівлі-продажу товарів з метою задоволення споживчого попиту та отримання прибутку.

1	2
Ф. Половцева	Особливий вид діяльності, пов'язаний з реалізацією товарів, від якого залежить кінцевий результат торговельного підприємства, тобто товарно-грошовий обмін, у процесі якого товари від постачальника переходять у власність торговельного підприємства з орієнтацією на потреби ринку.
О. Русева та А. Балан	Особливий вид діяльності, що охоплює обмін матеріальними цінностями і послугами, торговельні операції з придбання матеріально-технічних ресурсів і реалізації продукції.

Джерело: узагальнено автором за відповідними джерелами [15], [18], [25], [33], [39], [46], [50].

Міжнародні комерційні операції банків включають різноманітні послуги, на які існує попит з боку клієнтів, беруть участь у міжнародній торгівлі, інвестиційної діяльності на міжнародному ринку позичкових капіталів, туризмі; купівлю і продаж іноземних цінних паперів, іноземної валюти; приймання чеків, векселів, банківських акцептів для інкасування.

Основна частина доходів банків від міжнародних операцій пов'язана з наданням кредитів. Кредитування банками міжнародної торгівлі проявляється в формі кредитів, забезпечених товарами і товарними документами, векселями і акцептними кредитами, банківськими кредитами. Нові конкретні форми кредитування зовнішньої торгівлі - це зміцнення, лізинг, факторинг. Середньострокові і довгострокові кредити також надаються у формі єврокредиту в міжнародній банківській справі.

Міжнародні банківські операції включають в себе обмін однієї валюти на іншу, ці операції називаються валютою. Необхідність їх реалізації обумовлена відсутністю єдиного платіжного інструменту, який може використовуватися в якості обробки міжнародного засобу при розрахунку міжнародних позик, зовнішньої торгівлі та послуг. Сукупність різноманітних валютних операцій формує ринок валюти, який є частиною світового ринку позикового капіталу. На ринку валюти зосереджені попит і пропозиція на

іноземну валюту. Ця пропозиція пов'язано з експортерами, які отримали валютні надходження за продані товари і послуги, а попит - у імпортерів, яким потрібна іноземна валюта для оплати придбаних товарів та послуг. Таким чином, основою валютних операцій є міжнародний рух товарів і послуг, капіталу і кредитів [23, с.51-59].

Угоди на ринку валюти здійснюються банками, приватними особами та окремими компаніями. Існують біржові та позабіржові ринки валюти. У країнах з розвинутою промисловістю переважна більшість всіх валютних операцій виконується через комерційні банки на позабіржовому ринку.

Банки України переважно універсальні, тобто виконують широке коло банківських операцій, охоплюють багато галузей економіки. Банки, в яких переважають певні операції і які обслуговують окремі галузі економіки, є спеціалізованими, наприклад - Ощадний банк України, Укрексімбанк, Приват банк.

На рис. 1.1 зображено класифікацію міжнародних комерційних операцій універсального банку.

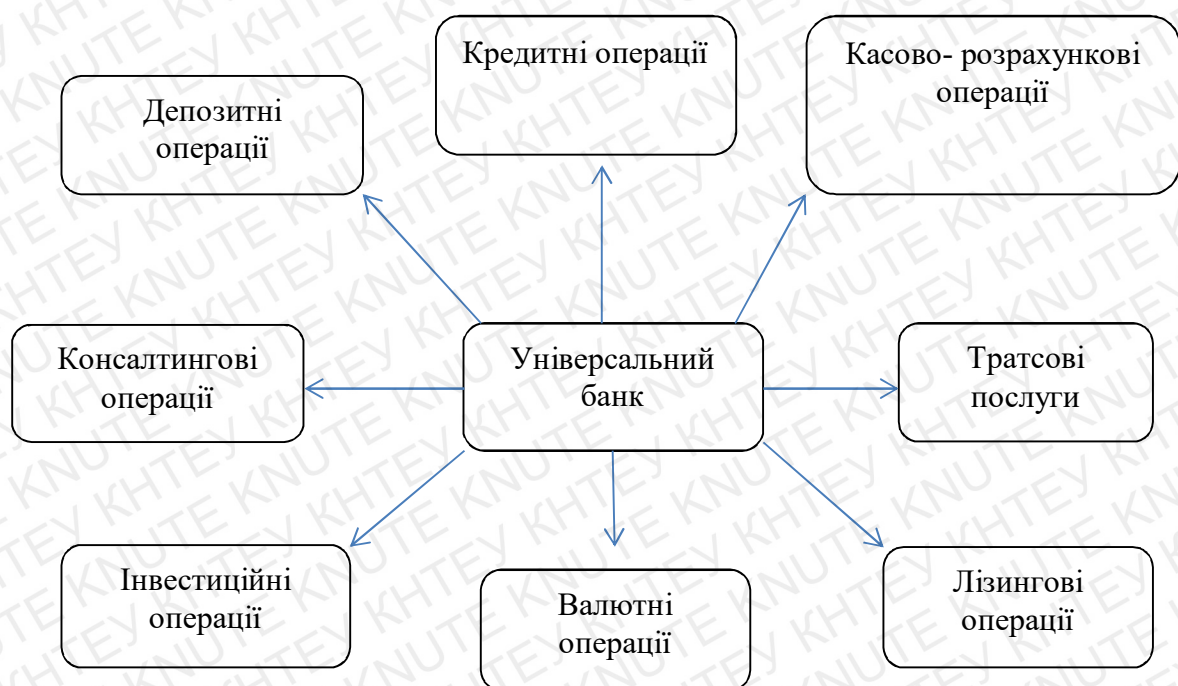

Рис. 1.1. Класифікація міжнародних комерційних операцій універсального банку.

Джерело: узагальнено автором за відповідним джерелом [29]

Залежно від розміру банку змінюється діяльність банків на валютному ринку, ступеня розвитку мережі філій та філій, його репутації, технічне обладнання, комп'ютерні системи та операційні системи, телефонного і телеграфного зв'язку. Основна частина операцій з валютою припадає на найбільші комерційні банки. Комерційні банки здійснюють міжнародні розрахунки, купують і продають валюту, а також зберігають валютні резерви, визначають валютні курси. Інші менші комерційні банки звертаються до найбільших комерційних банків за котируванням і купують свою валюту для своїх клієнтів.

Рис. 1.2. Класифікація банківських операцій за економічною сутністю та функціональним призначенням.

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [29]

Банківський переказ - це доручення банку своєму банку-кореспонденту виплатити певну суму грошей за розпорядженням і за рахунок переказодавця іноземному одержувачу (бенефіціару) із зазначенням способу відшкодування банку-платнику виплаченої ним суми. Найбільш надійним та швидким засобом отримання валюти є телеграфний переказ. Банками-кореспондентами застосування спеціальний код (ключ) який дає можливість запобігти розкрадання валютних коштів, а також гарантує банки від помилок при переказі коштів своїм клієнтам. При переказі банк здійснює одночасно дві операції: продає клієнту іноземну валюту за національну; переводить іноземну валюту за кордон.

Банківський чек – складений за встановленою формою документ для здійснення комерційних нетоварних безготівкових платежів існують чеки ордерні (виписуються на певну особу із застереженням про обов'язковість оплати), пред'явницькі (не зазначається найменування отримувача) та іменні. У практиці міжнародних розрахунків банківський чек використовують при переказах грошових засобів із країни в країну. Банк, який видав чек, надсилає повідомлення (авізо), і такі авізовані банківські чеки оплачує банк-платник тільки після отримання повідомлення. Впровадження електронної пошти між банками прискорило чековий оборот і спростило розрахунки.

Вексель — цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити визначену суму грошей власнику векселя після настання строку.

Під міжнародними розрахунками розуміють систему регулювання платежів за міжнародними вимогами і зобов'язаннями. Міжнародні розрахунки здійснюються через банки на основі кореспондентських відносин та кореспондентських рахунків. Це дозволяє здійснювати основну частину міжнародних платежів без використання готівкової валюти [16, с.152-168].

Форми міжнародних розрахунків аналогічні внутрішнім, але мають свої особливості. По-перше, вони, як правило, носять документарний характер, тобто здійснюються проти фінансових (чеки, векселя) комерційних

(коносаменти, накладні) документів. По-друге, міжнародні розрахунки уніфіковані. При їх проведенні банки більшості країн, включаючи країни СНД, керуються Вексельної і Чекової конвенціями, прийнятими в Женеві в 1930 і 193 рр., а також виданими Паризької міжнародної торгової палатою «Уніфікованими правилами і звичаями для документарних акредитивів» і «Уніфікованими правилами по інкасо». Посилання на ці документи повинна робитися у зовнішньоторговельних контрактах та доручення банку на відкриття акредитивів і інкасових дорученнях.

Класичними і найпоширенішими формами документарних розрахунків є документарний акредитив та документарне інкасо.

Акредитив являє собою зобов'язання банку (банку-емітента) за вказівкою покупця (імпортера) здійснити платіж продавцю (експортеру) або акцептувати виставлену останнім тратту на суму вартості поставленого товару та наданих послуг проти пред'явлених продавцем документів. В акредитивній формі розрахунків можуть брати участь кілька банків: банк-емітент, який відкриває акредитив; авізуючий банк, сповіщає продавця про відкриття акредитива; банк, що підтверджує акредитив; виконуючий банк, який оплачує акредитив, акцептує або враховує тратту. При цьому в якості авізуючого, підтверджуючого і виконуючого банку може виступати один і той же банк.

Операція з акредитивом проходить чотири основних етапи.

Перший етап. Імпортер після отримання повідомлення експортера про готовність товару до відвантаження дає доручення своєму банку (банку-емітенту) відкрити у погодженому з експортером банку акредитив на певну суму і на обумовлений термін в користь експортера. У дорученні на відкриття акредитива він повідомляє банку перелік документів, проти яких можуть бути виплачені суми акредитива.

Другий етап. Банк-емітент відкриває в банку експортера або іншому погодженому банку акредитив, після чого авізуючий банк сповіщає експортера про відкритті акредитива і в разі необхідності підтверджує його.

Третій етап. Експортер, відвантаживши товар, пред'являє банку, в якому відкритий акредитив, документи, перелік яких міститься в контракті і доручення про відкриття акредитива, і отримує проти цих документів належну суму платежу (зазвичай вона перераховується на його рахунок).

Четвертий етап. Банк експортера пересилає товарні документи банку емітенту, а той вручає їх імпортеру, який відшкодовує йому суму акредитива.

В залежності від характеру відповідальності банків акредитиви можуть бути відкличні і безвідкличні, підтверджені і непідтверджені. Відзивний акредитив може бути анульований або змінений достроково як за вказівкою імпортера, так і банком-емітентом. Такий акредитив не забезпечує інтереси експортера і на практиці зустрічається рідко. Безвідкличний акредитив не може бути змінений або анульований достроково без згоди експортера. Він являє собою тверде зобов'язання банку-емітента здійснити платіж продавцю або акцептувати виставлену останнім тратту. Якщо який-небудь банк на прохання банку-емітента підтверджує безвідкличний акредитив останнього, то таке підтвердження служить твердим зобов'язанням підтверджуючого банку в доповнення до зобов'язання банку-емітента по платежу або акцепту тратти. Для експортера найкращим, звичайно, є безвідкличний, підтверджений акредитив. Якщо банк-емітент при відкритті акредитива переводить банку, виконуючого акредитив, валютне покриття, то акредитив називається покритим, а без перекладу – непокритим.

Операція документарне інкасо полягає, що експортер дає своєму банку інкасове доручення, тобто доручення отримати від імпортера певну суму валюти проти передачі останньому обумовлених у зовнішньоторговельному контракті документів. Інакше кажучи, експортер через свій банк надсилає документи в банк імпортера для інкасації (їх викупу).

Інкасова операція проходить чотири основних етапи. Перший етап. Експортер передає своєму банку інкасове доручення та додані до нього документи.

Другий етап. Банк експортера, який прийняв інкасове доручення, надсилає його разом із документами банку-кореспонденту в країні імпортера.

Третій етап. Банк-кореспондент у країні імпортера пред'являє документи імпортеру і видає йому проти вказаної в інкасовому дорученні суми платежу або проти акцептів трати.

Четвертий етап. Отримана від імпортера сума платежу переводиться банком імпортера на рахунок банку експортера, який, у свою чергу, зараховує її на рахунок експортера.

Проведення валютних операцій неможливо без обміну валютами та визначення пропорцій такого обміну. Ці пропорції встановлюються через валютні котирування. Під валютної котируванням розуміється встановлення валютного курсу, визначення співвідношення двох валют, запропонованих для обміну.

Розрізняють котирування валют офіційну, міжбанківську, біржову. Офіційну валютну котирування здійснює держава (зазвичай центральний банк). Офіційний валютний курс використовується для цілей обліку та митних платежів, при складанні платіжного балансу.

Способи визначення офіційного валютного курсу розрізняються по країнах в залежності від характеру валютної системи і режиму валютного курсу. У країнах, де діє режим «жорсткої» фіксації, офіційна котирування визначається суто адміністративним шляхом. Уряд чи центральний банк просто встановлюють (незалежно від попиту і пропозиції на валюту) курс національної валюти по відношенню до валюти якої-небудь однієї країни, до якої «прив'язана» валюта даної країни, або одразу по відношенню до декількох валют (на базі валютного кошика), або до СДР, ЕКЮ. При цьому центральний банк може встановлювати різні валютні курси за окремими операціями (множинність валютних курсів).

При режимі «м'якої фіксації, коли допускаються коливання валютних курсів у встановлених центральним банком межах (так званому валютному коридорі), офіційний валютний курс встановлюється в рамках «валютного

коридору» або на рівні біржового (так було, наприклад, в Україні з липня 1995 р. по травень 1996 року), або шляхом щоденних котирувань - так званої ковзної фіксації. З 17 травня 1996 р. Банк України відмовився від прив'язки офіційного курсу до курсу ММВБ і перейшов до режиму «ковзної фіксації» в рамках «валютного коридору». Щоденні котирування НБУ ґрунтуються на співвідношенні попиту і пропозиції на іноземну валюту на міжбанківському і біржовому валютних ринках, показники, інфляції, положенні на міжнародних валютних ринках, зміну величини державних золотовалютних резервів, динаміці показників платіжного балансу країни. НБУ кожен робочий банківський день оголошує курси купівлі та продажу доларів США за своїми операціями на міжбанківському валютному ринку, причому їх різниця не може перевищувати 1,5%. Офіційний курс встановлюється як середній між цими двома курсами. З 1998 р. вводяться межі коливань валютного коридору $\pm 15\%$.

Оскільки основний обсяг валютних операцій у промислово розвинених країнах здійснюється на позабіржовому міжбанківському валютному ринку, основним курсом валютного ринку цих країн є міжбанківський курс. Міжбанківську котирування встановлюють великі комерційні банки - основні оператори валютного ринку, підтримують один з одним постійні відносини. Їх називають маркет-мейкери (діячі ринку). Інші банки (маркет-юзери - користувачі ринку) звертаються за котируванням до маркет-мейкерів. Міжбанківські валютні котирування встановлюються маркет-мейкерами шляхом послідовного зіставлення попиту і пропозиції по кожній валюті. На міжбанківські курси орієнтуються всі інші учасники валютного ринку, він є основою встановлення курсів для банківських клієнтів. Біржовий курс має переважно довідковий характер.

У країнах з жорсткими валютними обмеженнями та «жорсткої» фіксацією курсу всі операції проводяться за офіційними курсами. У ряді країн з нерозвиненим валютним ринком, де основний обсяг валютних операцій припадає на валютні біржі, є основним курсом внутрішнього

валютного ринку служить біржова котирування, яка складається на біржі на основі послідовного зіставлення заявок на купівлю-продаж валюти (біржовий фіксинг). Біржовий курс служить основою встановлення курсів по міжбанківських операціях, так і для банківських клієнтів.

Теоретичну основу дослідження питань управління міжнародними комерційними операціями банку склали закони України, постанови НБУ, наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як: Мороза А. М., М. Д. Олексієнко, Дзюблюка О. В., М. Ф. Пуховкіна, Савлука М. І., Луціва Б. Л., Маркової О. М. та інших.

1.2. Принципи управління міжнародними комерційними операціями банку

Усе більшу роль в економіці держави посідає міжнародна діяльність вітчизняних комерційних структур, а ефективний розвиток зв'язків вітчизняних підприємств із зарубіжними компаніями сприяє успішній інтеграції України до глобальної системи світогосподарських зв'язків.

Міжнародні комерційні зв'язки являють собою гнучку багатоцільову систему торговельно-економічних, кредитно-фінансових, виробничо-технологічних і науково-технічних взаємовідносин вітчизняних підприємств й організацій із міжнародними контрагентами. Зусилля цих господарюючих суб'єктів спрямовані на формування ефективної структури міжнародних каналів руху товарів та послуг із достатньо інтенсивним характером товаропотоків і запровадження сучасних прогресивних форм та видів міжнародної співпраці [21, с. 27].

Об'єктивною основою формування міжнародних комерційних зв'язків є міжнародний поділ праці, поглиблення спеціалізації та кооперування на міжнародному рівні як підґрунтя для зростання міжнародного обміну товарами, послугами, інтелектуальними знаннями з метою отримання максимальних економічних вигод, ураховуючи наявні відмінності між

інтернаціональною і національною вартістю експортованих та імпортованих видів продукції, робіт і послуг. Вважаємо, що міжнародна операція – це система взаємопов’язаних дій ринкових агентів різних держав, спрямована на розвиток і регулювання різних видів господарської діяльності підприємств для здійснення торговельного обміну матеріальними цінностями та послугами.

Міжнародні комерційні операції здійснюється з урахуванням принципів, які наведено на рис. 1.3.

Рис. 1.3 Принципи міжнародних комерційних операцій

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [20].

Сутність системи управління міжнародними комерційними операціями суб'єктів міжнародного бізнесу представлена на рис. 1.2. Ураховуючи наведений на рис. 1.2 підхід, можна стверджувати, що під управлінням міжнародними операціями підприємства слід розуміти виконання управлінських функцій щодо спеціалізованих підприємств, організацій та окремих осіб, які сприяють налагодженню і реалізації комерційних взаємовідносин виробників і споживачів на міжнародному товарному ринку. Відповідно до наведеного визначення, управління міжнародними операціями в міжнародному бізнесі – це процес, який:

- 1) ґрунтується на принципах і виконує функції управління зовнішньоторговельною діяльністю;
- 2) має у своїй системі людей, бізнес-ідеї, товари (роботи, послуги) як головні категорії міжнародної діяльності;
- 3) ґрунтується на основному понятті ринку – міжнародному обміні товарами та послугами;
- 4) основним завданням має формування почуття задоволення усіх сторін міжнародного обміну й отримання певного фінансового результату від міжнародної комерційної діяльності.

Дотримання принципів формування комерційних зв'язків дасть змогу міжнародній комерційній системі активно впливати на виробництво, виявляти невідповідності між попитом і пропозицією на ті чи інші види товарів і послуг, формувати раціональні комерційні зв'язки між постачальниками та споживачами в різних державах.

До головних міжнародних комерційних операцій слід відносити такі:

- обмін товарами в матеріально-речовій формі (торговельно-посередницькі операції);
- обмін науково-технічними знаннями у формі торгівлі патентами, ліцензіями, ноу-хау;
- обмін технічними послугами у вигляді надання консультаційних та інжинірингових послуг;

- орендні;
- у міжнародному туризмі;
- надання послуг у галузі інформації та вдосконалення процесу управління;
- обміну кінофільмами і телевізійними програмами.

До операцій, що забезпечують міжнародний товарообіг, належать:

- міжнародні перевезення вантажів;
- транспортно-експедиторські;
- страхування вантажів;
- збереження вантажів під час міжнародних перевезень; – ведення міжнародних розрахунків, тобто сукупні операції, що сприяють управлінню рухом матеріального потоку від продавця до покупця. Реалізація комерційних операцій суб'єктами міжнародного бізнесу вимагає встановлення чітких правових форм і застосування конкретних інструментів їх здійснення.

Під міжнародною торговою угодою будемо розуміти контракт, договір, угоду між двома або кількома контрагентами, які зареєстровані в різних державах, щодо поставок визначеної кількості та якості товарів (виконання робіт, надання послуг) відповідно до погоджених цими сторонами умовами.

Отже, поняття «торговельна угода» включає всі типи операцій, що полягають в обміні товарами в матеріально-речовинній формі та наданні як основних послуг, так і тих, що обслуговують міжнародний.

Можна стверджувати, що міжнародні операції є основою здійснення зовнішньоторговельної діяльності суб'єктів господарювання, що потребує формування ефективної системи управління й оптимізації таких операцій на вітчизняних підприємствах. Управління міжнародними операціями – це виконання спеціалізованими підприємствами, організаціями чи окремими особами спеціальних функцій для сприяння налагодженню і реалізації комерційних взаємовідносин виробників і споживачів на міжнародному товарному ринку.

Управління міжнародними операціями суб'єктів міжнародного бізнесу спрямовується на розв'язання завдання щодо впливу на рівень, часові межі і структуру пропозиції та попиту так, щоб підприємство досягало встановленої цілі міжнародного розвитку. Отже, управління міжнародними операціями є водночас і процесом, у ході якого виконуються певні функції, й системою, яка через організаційну структуру реалізовує ці функції. Ланкою, що об'єднує усі складники управління, є формація про кон'юнктуру міжнародного бізнесу. Дослідження процесів управління міжнародними операціями суб'єкта міжнародного бізнесу складається із цілком визначених послідовних етапів :

- постановка завдання та визначення цілей дослідження діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу;
- обстеження наявних форм і методів управління міжнародною діяльністю, їх оцінка і порівняльний аналіз;
- визначення «вузьких місць» в управлінському процесі на зовнішніх ринках;
- визначення факторів, що відіграють головну позитивну і негативну роль в управлінні суб'єктом міжнародного бізнесу; – пошук критеріїв, що оцінюють ефективність управління міжнародною діяльністю суб'єкта міжнародного бізнесу;
- розроблення рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності управління міжнародними операціями суб'єкта міжнародного бізнесу. У процесі управління міжнародними операціями суб'єктів міжнародного бізнесу виникає низка факторів (чинників оптимізації), які позитивно чи негативно впливають на економічний результат процесу реалізації продукції, робіт та послуг. Водночас для підвищення ефективності міжнародних операцій суб'єктів господарювання необхідно здійснювати такі заходи:
- знижувати ступінь впливу негативних чинників на розвиток комерційної діяльності на зарубіжних ринках;

- постійно аналізувати економічну ситуацію, яка складається на іноземному ринку споживачів;
- розвивати матеріально-технічну базу, спрямовуючи її на технічне переоснащення торговельної мережі, пов'язаної з імпортом товарів, до кінцевого споживача, а також сервісним обслуговуванням технічних засобів, що продаються;
- здійснювати безперервну підготовку і перепідготовку кадрів міжнародного комерційного персоналу для навчання їх сучасним методам зовнішньоторговельної діяльності і підприємництва в умовах міжнародного ринку.

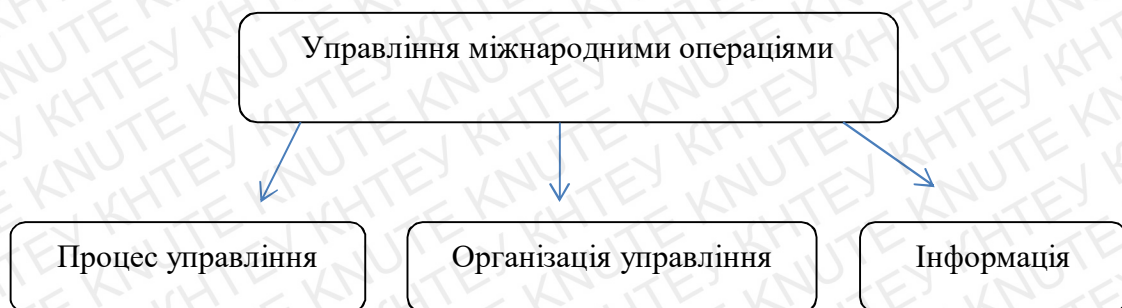

Рис. 1.4. Система управління міжнародними операціями

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [29].

Отже, наведені фактори впливу на ефективність здійснення міжнародних операцій у міжнародному бізнесі дають змогу достовірно оцінити управління міжнародними операціями.

Акредитив - це зобов'язання банку проводити за дорученням клієнта і за його рахунок платежі фізичним і юридичним особам в межах суми і на умовах, зазначених в дорученні.

Умовами акредитива платник може передбачити акцепт уповноваженої особи про відвантаження товару, про відповідність його якості договору.

Акредитив оформляється для оплати одній особі. Видача готівки по акредитиву не допускається.

Акредитив відзивної може бути відкликаний до закінчення його терміну. Схематично процес зображено на рис. 1.5.

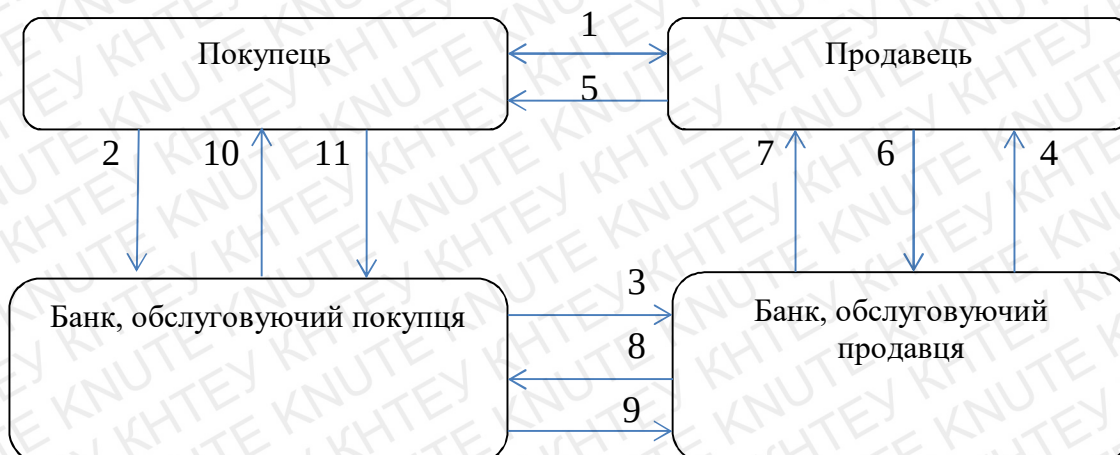

Рис. 1.5. Схема розрахунків за допомогою документарного акредитива

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [51].

1. укладення договору про поставку товару;
2. покупець дає доручення банку, який обслуговує його, на відкриття акредитива;
3. авізування банку, що обслуговує продавця, про відкриття акредитива;
4. авізування продавця про відкриття акредитива;
5. поставка товару;
6. передача документів;
7. надання кредиту продавцю;
8. пересилання документів;
9. платіж;
10. передача документів покупцю;
11. акцепт документів;
12. в разі кредиту під акредитив зняття грошей з рахунку покупця.

При розрахунках за акредитивом банк, що діє за дорученням платника про відкриття акредитива (далі - банк-емітент), зобов'язується зробити платежі на користь одержувача коштів за надання останнім документів, відповідних всім умовам акредитива, або надати повноваження іншому банку (далі - виконуючий банк) провести такі платежі. В якості виконуючого банку може

виступати банк-емітент, банк одержувача коштів чи інший банк. Акредитив відокремлений і незалежний від основного договору.

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління міжнародними комерційними операціями банку

Національний банк продовжує підвищувати ефективність здійснення нагляду з питань ефективності управління міжнародними комерційними операціями на основі ризик-орієнтованого підходу з використанням міжнародних методик оцінки таких як: CAMELS, EUROMONEY та аналізу депозитної діяльності банку. Основним завданням економічного аналізу діяльності комерційного банку є підготовка обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності діяльності банку і виконання економічних нормативів, установлених національним банком.

Нагляд за діяльністю банків, що ґрунтується на оцінках ризиків діяльності банків за рейтинговою системою CAMELS, полягає у визначенні загального стану банку на підставі єдиних критеріїв, які охоплюють діяльність банку за всіма напрямками.

Метою оцінки діяльності банків за рейтинговою системою є визначення банків, у яких незадовільний фінансовий стан, операції або менеджмент мають недоліки, що можуть призвести до банкрутства банку та вимагають посиленого контролю з боку служби банківського нагляду Національного банку України та вжиття відповідних заходів для виправлення цих недоліків у діяльності банку та стабілізації його фінансового стану.

Рейтингова система дає можливість Національному банку України оцінювати загальний стан та стабільність банківської системи. Така оцінка ризиків дає змогу отримати інформацію для визначення пріоритетів у діяльності банківського нагляду та необхідних матеріальних і людських ресурсів для здійснення належного контролю за банківською системою.

Рейтингова система передбачає ретельний аналіз стану банку. Здійснення такого аналізу можна провести лише під час комплексної інспекційної перевірки, яка дає змогу повною мірою визначити, як керівництво банку ставиться до ризиків і як здійснює управління ними.

Основою рейтингової системи є оцінка ризиків та визначення рейтингових оцінок за такими основними компонентами:

- 1) достатність капіталу (C);
- 2) якість активів (A);
- 3) менеджмент (M);
- 4) надходження (E);
- б) чутливість до ринкового ризику (S).

Рейтинг банку, визначений за системою CAMELS, є власністю Національного банку і конфіденційною інформацією, призначеною тільки для внутрішнього використання та не підлягає опублікуванню у засобах масової інформації.

За рейтинговою системою передбачається визначити кожному банку цифровий рейтинг за всіма шістьма компонентами, а комплексна рейтингова оцінка визначається на підставі рейтингових оцінок за кожним із цих компонентів. Кожен компонент рейтингової системи оцінюється за п'ятибальною шкалою, де оцінка "1" є найвищою, а оцінка "5" — найнижчою, комплексна рейтингова оцінка також визначається за п'ятибальною шкалою.

Визначення комплексної рейтингової оцінки є суб'єктивним процесом, він має бути добре обґрунтованим і спиратися на переконливі аргументи. Комплексна рейтингова оцінка не може визначатися як середнє арифметичне рейтингових оцінок за компонентами рейтингової системи; має бути цілим числом та враховувати всі основні фактори, що відображені при визначенні рейтингових оцінок за всіма компонентами. Також підраховують, скільки компонентів рейтингової системи мають однакову рейтингову оцінку; аналізують, які саме компоненти мають однакову рейтингову оцінку; як

правило, комплексну рейтингову оцінку виставляють за рейтинговою оцінкою, що трапляється найчастіше.

Для визначення комплексної рейтингової оцінки банків, які мають відокремлені структурні підрозділи (філії), використовують матеріали інспектування цих підрозділів (у тому числі розташованих в інших областях), якщо їх інспектування проведено одночасно (строки і дата, за станом на яку проводиться інспекційна перевірка банку — юридичної особи, збігаються із відповідними строками і датою інспектування філії) з інспекційною перевіркою банку.

Комплексна рейтингова оцінка та рейтингові оцінки компонентів рейтингової системи визначаються для банку як єдиної установи і не можуть використовуватися для оцінки стану філій банку.

Банки, що отримали комплексну рейтингову оцінку "1" або "2", є надійними за всіма показниками, здатними протистояти більшості економічних спадів (крім надзвичайних), вважаються стабільними і такими, що мають кваліфіковане керівництво.

Банки, що отримали комплексну рейтингову оцінку "3", мають суттєві недоліки. Якщо ці недоліки не будуть виправлені за обґрунтовано визначений для цього час, то вони призведуть до значних проблем, пов'язаних із платоспроможністю та ліквідністю. У такій ситуації служба банківського нагляду має надати чіткі вказівки керівництву банку щодо подолання існуючих проблем.

Банки, які отримали комплексну рейтингову оцінку "4" або "5", мають серйозні проблеми, що вимагають ретельного нагляду та спеціальних оздоровчих заходів. Такі комплексні рейтингові оцінки вказують на те, що загальна платоспроможність банку під загрозою, потрібні негайні конкретні дії служби банківського нагляду.

Розглянемо детальніше характеристику рейтингової оцінки за окремими її компонентами.

Достатність капіталу (С). Рейтингову оцінку достатності капіталу (С) визначають за рейтинговою системою на підставі таких факторів, як:

- відповідність обсягу регулятивного капіталу напрямам діяльності банку (банківські та інші операції);
- відповідність зростання обсягів статутного, регулятивного (в розрізі складників) капіталів зростанню активів на дату інспекційної перевірки, плани та перспективу;
- дотримання вимог банківського законодавства України, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України (у тому числі нормативів капіталу);
- наявність внутрішніх процедур щодо визначення достатності капіталу банку з урахуванням усіх ризиків, притаманних його діяльності (у тому числі ризику країни);
- наміри і можливості акціонерів щодо нарощування статутного капіталу з метою мінімізації ризиків, притаманних діяльності банку, дивідендна політика;
- вплив ризиків (у тому числі кредитного, валютного, зміни процентної ставки тощо), притаманних банку, на капітал банку;
- рівень формування резервів під активні операції;
- прибутковість та її вплив на регулятивний капітал банку;
- співвідношення обсягу негативно класифікованих активів (з урахуванням сформованих резервів під ці активні операції) до регулятивного капіталу;
- відповідність розмірів статутного та/або регулятивного капіталу планам розвитку мережі філій, відділень на місцевому, регіональному (в межах однієї області), міжрегіональному (на території всієї України) та міжнародному рівнях, а також відповідність їх розмірів проектам будівництва та реконструкції;
- доступ до ринків капіталу.

Якість активів (А). При визначенні рейтингової оцінки якості активів (А) потрібно враховувати такі фактори:

- співвідношення між обсягом нестандартних активів та сукупними активами;
- рівень активів з негативною класифікацією з урахуванням сформованих резервів під ці активи в сукупних активах;
- дотримання вимог банківського законодавства України, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України (у тому числі нормативів кредитного ризику та інвестування);
- концентрацію за активними операціями щодо одного позичальника/контрагента або групи пов'язаних позичальників/контрагентів, рівень галузевих концентрацій, концентрацій за країнами тощо;
- обсяг операцій з інсайдерами та ставлення до них керівництва;
- ефективність управління кредитним портфелем і портфелем цінних паперів з точки зору стратегій, положень, процедур та систем контролю;
- претензійно-позовну роботу;
- рівень резервів на покриття можливих збитків за активними операціями (порівняно з нестандартними активами), правильність їх розрахунків і повноту формування;
- якість, обсяги, тенденції та управління іншими активами, у тому числі кошти в інших банках, дебіторська заборгованість, вкладення в основні засоби та нематеріальні активи тощо.

Менеджмент (М). Для визначення рейтингової оцінки менеджменту банку потрібно враховувати такі фактори:

- повне розуміння керівництвом банку ризиків, пов'язаних із діяльністю банку, зі змінами в економічному середовищі та обізнаністю спостережної (наглядової) ради зі справами банку;
- фінансовий стан банку, а саме, достатність капіталу, якість активів, надходження, ліквідність та чутливість до ринкового ризику;
- підготовку та запровадження планів (як короткострокових, так і довгострокових), достатність внутрішніх положень, процедур (у тому числі тих, що регламентують діяльність підрозділів та працівників банку в частині

проведення внутрішнього фінансового моніторингу) та систем внутрішнього контролю на всіх основних напрямках діяльності банку;

— наявність внутрішнього та зовнішнього аудиту, їх незалежність і достатність, реагування керівництва банку на результати аудиту;

— належне виконання вимог чинного законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку України;

— наявність практики і тенденцій щодо кредитування інсайдерів на більш сприятливих умовах, оцінка впливу інсайдерів на діяльність банку;

— роль і взаємодію правління (Ради директорів) та Спостережної (наглядової) ради банку, наявність/відсутність конфлікту інтересів;

— оптимальність організаційної структури, чітко розроблений механізм взаємозв'язку між підрозділами, наявність постійно діючої програми підготовки кадрів і її фактичне виконання;

— достатність інформаційних систем управління, оцінку внутрішньої звітності та звітності, що подається до Національного банку України, її достовірність та адекватність;

— наявність плану дій на випадок непередбачених обставин;

— розвиток мережі підрозділів банку (філій, відділень тощо) та якість управління ними, оптимальність проектів будівництва та реконструкції;

— якість та дієвість розроблених банком правил внутрішнього фінансового моніторингу та програм його здійснення;

— своєчасність виявлення, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, їх аналіз та надання у визначених законодавством випадках інформації про такі фінансові операції до спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу;

— взаємодію та сприяння суб'єктам державного фінансового моніторингу з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

— достатність заходів щодо запобігання розголошення (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких здійснюється фінансовий моніторинг)

інформації про факт передавання відомостей про фінансову операцію клієнта до спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу та зберігання інформації та документів з питань фінансового моніторингу;

- організацію належної роботи з оцінки ризику клієнтів щодо можливості легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;
- організацію належної роботи з оцінки ризику клієнтів щодо можливості легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;
- реагування на рекомендації, зауваження та вимоги Національного банку України, у тому числі щодо порядку класифікації активних операцій, виправлення звітності за результатами інспекційної перевірки тощо.

Надходження (Е). Для визначення рейтингової оцінки надходжень банку (Е) потрібно враховувати такі фактори:

- оцінку тенденцій та рівень прибутковості;
- якість, структуру і достатність надходжень (здатність покривати витрати, збитки, забезпечувати стабільне зростання рівня регулятивного капіталу, повноту формування резервів під активні операції та виплату дивідендів акціонерам у достатньому розмірі);
- обсяг і тенденції змін різних компонентів доходів/витрат, прибутковості активів і витрат за зобов'язаннями (тенденції);
- залежність від непередбачених доходів та схильність до непередбачених витрат, від ризикових видів діяльності або нетрадиційних джерел доходу;
- якість бюджетного (підготовка кошторисів) та фінансового планування, а також якість контролю за виконанням цих планів;
- коригування статей доходів/витрат, результату діяльності за результатами інспекційної перевірки;
- ефективність системи ціноутворення;
- вплив можливих санкцій за судовими процесами тощо.

Для полегшення процесу визначення рейтингової оцінки надходжень доцільно використовувати

Однак, викладені вище фактори вважаються більш вагомими, ніж порівняння середніх значень рентабельності активів за відповідною групою банків із значеннями рентабельності активів для конкретного банку, який належить до цієї групи. Наприклад, значення рентабельності активів банку може бути високим, але джерелом надходжень при цьому є здійснення операції, яка не належить до сфери традиційних банківських послуг, і пов'язана з підвищеним ризиком. Крім того, і за наявності високого значення рентабельності активів розмір прибутку до оподаткування може бути недостатнім для забезпечення темпу зростання регулятивного капіталу відповідно до темпу зростання активів.

Ліквідність (L). Для визначення рейтингової оцінки ліквідності (L) банку враховують такі фактори:

- компетентність керівництва та фахівців відповідних підрозділів банку з питань визначення ліквідності банку, ефективності стратегії управління фінансовими потоками і політики забезпечення ліквідності, з питань контролю та моніторингу ліквідної позиції банку;
- оперативність, вчасність та адекватність рішень щодо управління активами та пасивами;
- тенденції, обсяг і джерела ліквідних активів (у тому числі високоліквідних), що можуть бути використані для виконання поточних зобов'язань банку;
- стабільність залучених коштів, відповідність строків і сум повернення залучених та розміщених коштів;
- залежність від дорогих, нестабільних джерел фінансування (міжбанківські кошти тощо) для забезпечення потреб у ліквідності;
- можливість банку диверсифікувати джерела фінансування балансових і позабалансових статей;
- процеси планування, у тому числі наявність планів фінансування в надзвичайних ситуаціях та на випадок непередбачених проблем з ліквідністю, контролю та моніторингу;

- виконання вимог нормативно-правових актів Національного банку щодо ліквідності банку (у тому числі нормативи ліквідності), аналіз причин невиконання, тенденцій;
- інформаційні системи управління ліквідністю.

Одним з основних обов'язків керівництва банку є підтримка обсягу ліквідних активів на рівні, що достатній для виконання поточних зобов'язань, за умови максимального збільшення надходжень та зменшення ризику. Цей обов'язок вимагає від керівництва ґрунтовного розуміння балансу банку, його клієнтської бази (кредитів, депозитів та інших залучених коштів) та економічної ситуації. Керівництво, яке підтримує ліквідні активи (у тому числі високоліквідні) на високому рівні, звичайно, не йде на високий ризик, і обсяг надходжень за таких умов буде нижчим. Якщо керівництво підтримує обсяг ліквідних активів (у тому числі грошових коштів) на мінімальному рівні, забезпечуючи короткочасні великі прибутки, то це може свідчити про те, що активні операції в такому банку пов'язані з більшим ризиком. Керівництво, яке підтримує ліквідність банку через залучення міжбанківських кредитів, має розуміти, що за таких умов процес управління активами та зобов'язаннями стає складним, вимагає від нього особливого вміння і кваліфікації та не може продовжуватись на такому рівні тривалий час.

Чутливість до ринкового ризику (S). Рейтингову оцінку чутливості банку до ринкового ризику (S) здійснюють з урахуванням таких факторів:

- чутливості надходжень банку або економічної вартості його капіталу до несприятливих змін процентних ставок за залученими та розміщеними коштами, валютних курсів, коливань цін на цінні папери тощо;
- розуміння керівництвом банку ринкових ризиків, його здатність визначати їх, вимірювати, здійснювати моніторинг за ними та їх контролювати, враховуючи розмір банку, складність його операцій та притаманні цим операціям ризику;

- характеру, складності та обсягів операцій, пов'язаних із ринковим ризиком, на який наражається банк;
- наявності, адекватності положень і процедур, інформаційних систем управління щодо управління ринковим ризиком;
- наявності й ефективності лімітів (числових обмежень) ринкового ризику;
- виконання вимог нормативно-правових актів Національного банку щодо обмеження ринкового ризику (у тому числі нормативу ризику загальної відкритої довгої/короткої валютної позиції);
- ефективності внутрішнього контролю, що забезпечує надійність функціонування процесу управління ринковим ризиком, у тому числі визначає підзвітність і розмежування повноважень;
- достатності функцій внутрішнього аудиту, що забезпечують періодичні перевірки дотримання вимог внутрішніх лімітів і положень щодо: управління ринковим ризиком, а також вимог Національного банку щодо його обмеження; достовірності та структури систем вимірювання ринкового ризику (у тому числі методів вимірювання); підтвердження припущень (вихідних даних).

За результатами оцінки кожного компонента виставляється зведений рейтинг (composite rating):

Таблиця 1.2

Шкала рейтингової системи CAMELSO

Зведений рейтинг	Примітка
1	2
1 - Strong (сильний)	Банк повністю здоровий в усіх відношеннях. Стійкий по відношенню до зовнішніх економічних та фінансових потрясінь. Немає необхідності у втручанні наглядового органу.

1	2
2 - Satisfactory (задовільний)	Кредитна організація практично здорова. Банк стабільний і може успішно долати коливання в діловому світі. Втручання органів нагляду обмежено та здійснюється лише в тому обсязі, який необхідний для виправлення виявлених недоліків.
3 - Fair (посередній)	У організації присутні фінансові, операційні або технічні слабкості, що варіюються від допустимих рівнів до незадовільних. Кредитна установа вразливе при несприятливих змінах економічної ситуації. Необхідно додаткове втручання наглядових органів з метою усунення недоліків.
4 - Marginal (критичний)	Банк має серйозні фінансові проблеми. Без проведення коригувальних заходів ситуація, що склалася може призвести до негативних наслідків у майбутньому. Існує велика ймовірність настання банкрутства. Необхідні ретельний нагляд і контроль, а також конкретний план подолання виявлених недоліків.
5 - Unsatisfactory (незадовільний)	Банк неспроможний. Величезна ймовірність банкрутства найближчим часом. Виявлені недоліки настільки небезпечні, що потрібна термінова підтримка з боку акціонерів або інших фінансових джерел.

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [61]

Проаналізовано зовнішні чинники, що впливають на формування банківських депозитних ресурсів, пов'язані із рівнем конкуренції в банківському секторі; поточні ринкові умови; регулювання НБУ; стан грошової системи; рівень інфляції; нормативно-правова база оподаткування, валютні операції, антимонопольне законодавство; рівень доходів населення; рівень розвитку окремих галузей, регіонів. На мою думку, проаналізувавши джерело, при визначенні ефективності депозитної діяльності банку доцільно проводити чотири основні послідовні аналітичні мережі, представлені на рис.1.6

Рис. 1.6. Етапи аналізу депозитної діяльності банку

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [22].

Отже, на першому етапі доцільно здійснити горизонтальний аналіз депозитів банку. Цей етап передбачає оцінку динаміки депозитів банку.

Показники ефективності депозитної політики банку показані у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Показники ефективності депозитної політики банку

Показник	Методика розрахунку
1	2
Критерій максимізації прибутковості активів, %	$A = \frac{\text{Прибутки} - \text{Витрати}}{\text{Активи}}$
Коефіцієнт миттєвої ліквідності, %	= —
Генеральний коефіцієнт надійності, %	= —
Рівень надійності капіталу в пасивах банку, %	= — * 100%
Частка власного капіталу, сформована за рахунок прибутку, %	= —

Продовження Табл. 1.3

1	2
Ефективність використання банком залучених ресурсів, %	= —
Ефективність операцій банку, %	= —
Ефективність використання власного капіталу, %	= —
Коефіцієнт співвідношення кредитів і депозитів, %	= —
Коефіцієнт використання депозитів, %	= —
Коефіцієнт ефективності депозитної політики, %	$= \frac{(\Pi - \Pi_B) + K_D - K_B - D_K - P_A}{(\Pi_B - K_B - A_{НР})}$

Джерело: *структуроване автором на основі джерела [40]*

Де:

LA – ліквідні активи; OB – зобов'язання до питання;

K – власний капітал банку; A_р – працюючі активи;

OK – сукупні зобов'язання; YF – статутний капітал;

P_R – прибуток; A – сумарні активи;

Π_о, Π_в – проценти отримані, проценти виплачені;

K_д, K_в – комісійні доходи; комісійні витрати;

D_к – дивіденди нараховані;

P_A – нараховані резерви по активних операціях;

Π_б – пасиви банку;

K_б – капітал банку;

A_{НР} – неробочі активи.

Стрес тестування (stress testing) – метод кількісної оцінки ризику, який полягає у визначенні величини неузгодженої позиції, яка наражає банк на ризик та у визначенні шокової величини зміни зовнішнього фактора – валютного курсу, процентної ставки тощо. Поєднання цих величин дає уявлення про те, яку суму збитків чи доходів отримає банк, якщо події розвиватимуться за закладеними припущеннями. С.-т. широко використовується для оцінки кредитного ризику, ризику ліквідності, валютного ризику, ризику зміни процентної ставки та вартості активів.

Метою оцінка ризиків та визначення спроможності протистояти потрясінням на фінансовому ринку.

Найбільш поширеними об'єктами С.-т. є: різка зміна відсоткових ставок за внутрішніми чи зовнішніми запозиченнями, кредитами, цінними паперами тощо; суттєві коливання валютних курсів; кредитний ризик у кредитних портфелях; різкі зміни в обсягах і структурі капіталу фінансової установи, вартості застави при іпотеці; зниження ліквідності та можливість дефолту банку; ймовірність виникнення системного ризику на основі різкого зниження ліквідності чи втрати капіталу тощо.

Як базові фактори ризиків Національний банк рекомендує використовувати такі:

- 1) макроекономічні показники: стабільність економічної ситуації (економічний спад, радикальна зміна вектора розвитку економіки, дефолти першокласних компаній-позичальників тощо); значні коливання курсу національної валюти; відкритість і доступність міжбанківського ринку; рівень політичної та міжнародної стабільності; стійкість фінансових ринків, у т.ч. можливість протидіяти спекулятивним атакам; зміни процентних ставок, наприклад, LIBOR, облікової ставки тощо; можливість знецінення майна, яке надано в забезпечення за кредитними операціями банків (зокрема, через падіння цін на ринку нерухомості, кризи окремих галузей економіки тощо); волатильність цін на енергоресурси;

2) мікроекономічні показники: можливість доступу банку до зовнішніх джерел підтримання ліквідності; конкурентна позиція банку (визначена за методикою SWOT-аналізу як узагальнена оцінка).

З європейської практики стрес-тестування: фінансові організації зобов'язані мати націлений на перспективу підхід до ризик-менеджменту, стратегічному плануванню та плануванню капіталу.

Декілька організаційних аспектів:

- правління несе безпосередню відповідальність за загальну програму стрес-тестування фінансової організації; – програма стрес-тестування повинна бути невід'ємною частиною ризик менеджменту;

- програма стрес-тестування повинна бути елементом процесу прийняття рішення;

- організація повинна мати задокументовані процедури стрес-тестування, а також визначати відповідальних за проведення стрес-тестування та виділяти необхідні ресурси;

- організація повинна регулярно перевіряти свою програму стрес-тестування та оцінювати її ефективність і адекватність;

- в основі стрес-тесту повинні лежати виключні, але ймовірні події. Програма стрес-тестування повинна включати сценарії з різним ступенем наслідків, у тому числі враховувати можливість різкого економічного спаду;

- результатом проведення програми стрес-тестування повинно бути визначення її впливу на капітал та ліквідність, а також на фінансовий результат, величину та структуру статей балансу;

- регулятор повинен перевірити результати стрес-тестування для того, щоб оцінити стійкість організації до несприятливих економічних умов і її здатність підтримувати достатній капітал та ліквідність; – регулятор повинен оцінити та перевірити предмет, тяжкість, набір базових гіпотез та перелік компенсуючих дій для загально банківського стрес-тесту; – регулятор може за власною ініціативою запропонувати фінансовим організаціям свої варіанти

обов'язкових сценаріїв і впровадити систему загальних обов'язкових стрес-тестів [30 с.133].

Якщо працівники центрального апарату Національного банку України здійснили інспекційну перевірку банку (перевірки окремого компонента рейтингової системи), нагляд за діяльністю якого здійснює територіальне управління Національного банку України, то протягом трьох робочих днів після затвердження рейтингу банку (рейтингової оцінки окремого компонента рейтингової системи) відповідному територіальному управлінню Національного банку України надсилаються звіт (довідка) про інспекційну перевірку та рейтинг (рейтингова оцінка) банку для подальшого нагляду та роботи з банком з метою встановлення контролю за виправленням порушень, виявлених під час комплексної інспекційної перевірки.

Методика EUROMONEY. Дана методика була розроблена Асоціацією комерційних банків Латвії на базі методики розрахунку рейтингу ефективності банків Euromoney із заміною якісних факторів на показники достатності капіталу, величини балансового капіталу та активів. Інтегральний показник розраховується за формулою:

$$N=15 \times ROE + 10 \times ROA + 10 \times CIN + 10 \times NIM + 15 \times NI + 15 \times CA + 10 \times ASSETS + 15 \times CAPITAL \quad (1.1)$$

де, ROE – прибутковість капіталу;

ROA – прибутковість активів;

CIN – співвідношення доходів та витрат;

NIM – чиста процентна маржа;

NI – чистий прибуток;

CA – показник достатності капіталу;

ASSETS – активи банку;

CAPITAL – балансовий капітал.

З наведеного вище можна зробити висновок, що результати отримані за методикою Euromoney будуть залежати від розвинутості комерційного банку. Зокрема від таких параметрів як розмір капіталу банку та загальний розмір активів, вагові значення яких відповідно складають 15 та 10. А зважаючи на досить незначну кількість показників у даній моделі можна

зробити висновок, що чим вище буде значення даних показників у оцінюваного банку, тим вищий у кінцевому результаті він отримає рейтинг. Така ситуація у будь-якому випадку не може бути позитивною для рейтингової методики.

Основна проблема ранжування банків за ступенем надійності в цілому полягає у тому, що частіше всього два банки виявляються незрівняними в цілому, тобто за якимись показниками один банк кращий за інший, а по якихось гірше. Ще одним проявом такої неможливості порівняння є і те, що по різних початкових характеристиках "якнайкращими" і "якнайгіршими" є різні банки. Більш того, один і той же банк може бути "якнайкращим" (найнадійнішим) по одних характеристиках і "найгіршим" (якнайменше надійним) - по інших.

Крім того виконано аналіз комерційного банку на основі матриці PEST. Складові матриці PEST зображені на рис 1.7

Рис 1.7. Складові матриці PEST

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [53].

Для аналізу слабких, сильних сторін, загроз та можливостей комерційного банку я використав матрицю SWOT.

Висновки до розділу 1

В комерційних банків міжнародні операції включають у себе: різні послуги, які вимагають від клієнтів, участь у міжнародній торгівлі,

інвестиційна діяльність позикового капіталу на міжнародному ринку, туризм; продаж і покупка іноземних цінних паперів, іноземної валюти; прийом векселів, чеків, банківських акцептів для збору.

Основна частина доходів банків від міжнародних операцій пов'язана з наданням кредитів. Кредитування банками міжнародної торгівлі проявляється в формі кредитів, забезпечених товарами і товарними документами, вексями і акцептними кредитами, банківськими кредитами. Нові конкретні форми кредитування зовнішньої торгівлі - це зміцнення, лізинг, факторинг. Середньострокові і довгострокові кредити також надаються у формі єврокредиту в міжнародній банківській справі.

Міжнародні банківські операції сукупність операцій, які може здійснювати банк. Перелік операцій змінюється залежно від країни та виду банку.

позики гарантією, заставою, поручительством); цільового призначення (чітке визначення з боку позичальника та банку мети, на яку будуть використані кредитні кошти).

Банківське кредитування підприємств здійснюється із застосуванням таких позичкових рахунків: простий (активний рахунок, усі дії з видачі й погашення кредиту, на якому оформляються відповідними документами клієнта чи банку — платіжним дорученням, розпорядженням кредитного відділу банку операційному відділу); спеціальний (форма обліку позичок до запитання застосовується в окремих випадках, напр. при кредитуванні під заставу векселів); контокорентний (поточний рахунок з овердрафтом). Інвестиційні банківські операції комплекс дій, пов'язаних з укладенням коштів у цінні папери підприємств (державних, колективних чи приватних) на відносно тривалий період. До пасивних банківські операції належать: операції, пов'язані з формуванням власних ресурсів або банківського капіталу (статутного, додаткового, резервного, спеціального, а також прибутку); операції, пов'язані з формуванням залучених коштів банку (коштів на поточних, депозитних та інших рахунках банківських клієнтів).

Нагляд за діяльністю банків, що ґрунтується на оцінках ризиків діяльності банків за рейтинговою системою CAMELS, полягає у визначенні загального стану банку на підставі єдиних критеріїв, які охоплюють діяльність банку за всіма напрямками.

Всі операції комерційних банків в залежності від економічного змісту поділяються на:

- пасивні операції. До них відносять: залучення коштів на банківські рахунки (поточні, депозитні), недепозитне залучення коштів (одержання кредитів на міжбанківському ринку, випуск банківських векселів, облігацій та інших зобов'язань);

- активні операції. До них належать: операції по видачі кредитів, операції з цінними паперами, формування касових залишків і резервів, формування інших активів;

- банківські послуги. Їх умовно можна об'єднати в такі групи: гарантійні, посередницькі, консультаційні, трастові (довірчі).

Банки можуть здійснювати такі кредитні операції з вексями:

- Активні: врахування векселів та надання кредитів під заставу векселів.

- Пасивні: перерахування придбаних векселів і одержання кредитів під заставу векселів.

Кредит у формі врахування векселів надається шляхом:

- перерахування коштів на поточний рахунок пред'явника;

- оплати кредиторської заборгованості пред'явника за умови подання відповідних документів.

Надання банком кредитів під заставу векселів здійснюється на загальних принципах банківського кредиту.

Прийняття векселів у заставу банк здійснює на підставі укладеного з векселедержателем-позичальником договору застави, в якому встановлюється місце зберігання заставлених векселів. В заставу приймається векселі, строк платежу за якими є більш віддаленим у часі, ніж термін дії позики.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ КОМЕРЦІЙНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ БАНКУ АТ «УКРЕКСІМБАНК»

2.1. Аналіз фінансово-господарської діяльності АТ «Укрексімбанк»

Фінансовий аналіз банку буде проведений за допомогою методу горизонтального аналізу балансу та розрахунку основних фінансових показників. Ця діагностика фінансового стану комерційного банку передбачає експрес-оцінку за допомогою низки аналітичних коефіцієнтів. Їх використання не створює додаткової інформації, а дозволяє ущільнити наявну і визначити деякі вагомі співвідношення, пропозиції та характеристики. Загалом більшість методик експрес-аналізу в системі ранньої діагностики будується на використанні груп показників, що сповіщають про ділову активність банку, його надійність та ліквідність і прибутковість. Показники ліквідності розкривають здатність захищати інтереси вкладників, клієнтів та акціонерів, своєчасно виконувати взяті фінансові зобов'язання тощо. Прибутковість сигналізує про спроможність банку покривати втрати і збитки за фінансовими ризиками та генерувати нові цінності, що задовольняють інтереси акціонерів і дозволяють розвивати банківський бізнес.

Протягом 2013-2017 років, у зв'язку з негативними наслідками після впливу нестабільної економічно - політичної кризи на банківську систему України, Банк, з метою зменшення цього впливу при управлінні активами та пасивами, керувався обмеженнями та запроваджував додаткові заходи для забезпечення стабільності роботи Банку та захисту інтересів вкладників та інших кредиторів згідно вимог Національного банку України.

Активи Банку за період 2013-2017 роки представлені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка активу банку АТ «Укресімбанк», тис.грн.

Найменування статті	2 013	2 014	2 015	2016	2017
1	2	3	4	5	6
Грошові кошти та їх еквіваленти	28741369	21378517	24241179	21378517	19866217
Торгові цінні папери	551512	352107	627896	519587	1206683
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансовому результаті	9871	8354	13856	11589	12745
Кошти в інших банках	531152	489653	3976775	1422909	626848
Кредити та заборг. кліє	55910640	61658792	55038772	58426564	51317673
Цінні папери в портфелі банку на продаж	168615	51326	104589	121567	122478
Цінні папери в портфелі	349039	325968	708257	142295	189423
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	539125	750632	1025367	984269	917894
Інвестиційна нерухомість	2323589	2136847	1566942	1344074	1456987
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	132570	150387	197058	204694	212458
Відстрочений податковий актив	829637	813255	563280	987235	568741
Основні засоби та нематеріальні активи	2288025	4058705	2702142	2120620	2235500

Продовження Табл. 2.1

1	2	3	4	5	6
Інші фінансові активи	419289	412369	797253	697747	589671
Інші активи	460369	435084	404182	696818	678963
Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	494467	453783	509871	412569	448528
Усього активів	73328970	80129371	92477419	89471054	80450809

Джерело: розроблено автором за даними [дадатків В, Г, Д]

У таблиці зазначено що, загальна сума активів Банку за 2017 р. порівняно з 2016р. збільшилась на 6 800 401 тис. грн. (9,27%). Загальна структура активів Банку свідчить про виважене ставлення Банку до якості своїх активів. Базисні темпи росту банку (Додаток Б).

Такий підхід дозволяє Банку ефективно управляти ними та досягати позитивного результату за кожною активною операцією. Управління активами вирішувало проблему прибутковості, дотримання нормативів ліквідності та контролю притаманних Банку ризиків. Розкриття інформації за видами активів у фінансовій звітності Банку відповідає вимогам Національного банку України та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Щоб проаналізувати дохідність активів, я розрахуюмо коефіцієнт дохідності. Коефіцієнт дохідності за 2017р. порівняно з 2016р., зменшився на 0,21, (так як у 2014р. зменишаль сума грошових коштів, а також збільшилася кількість наданих кредитів) і становить 0,70, що свідчить про залежність від дотацій Національного банку, це сталося завдяки тому що банк є державним

і гаранту вклади громадянам тих банків котрі за кризові часи в Україні були ліквідовані.

У 2017 році відбулось зменшення сум зобов'язань на 580 307 тис. грн. порівняно з 2016 р.

Дані таблиці 2.1 засвідчують, що банк АТ «Укресімбанк», у 2016 та 2017рр.. вирішував стратегічні питання подальшого розвитку. У складі власного капіталу у 2016р. найжвавіше зростає Статутний капітал та Резервні фонди банків.

Наочно динаміку нарощення статутного капіталу розкриває рис.2.1.

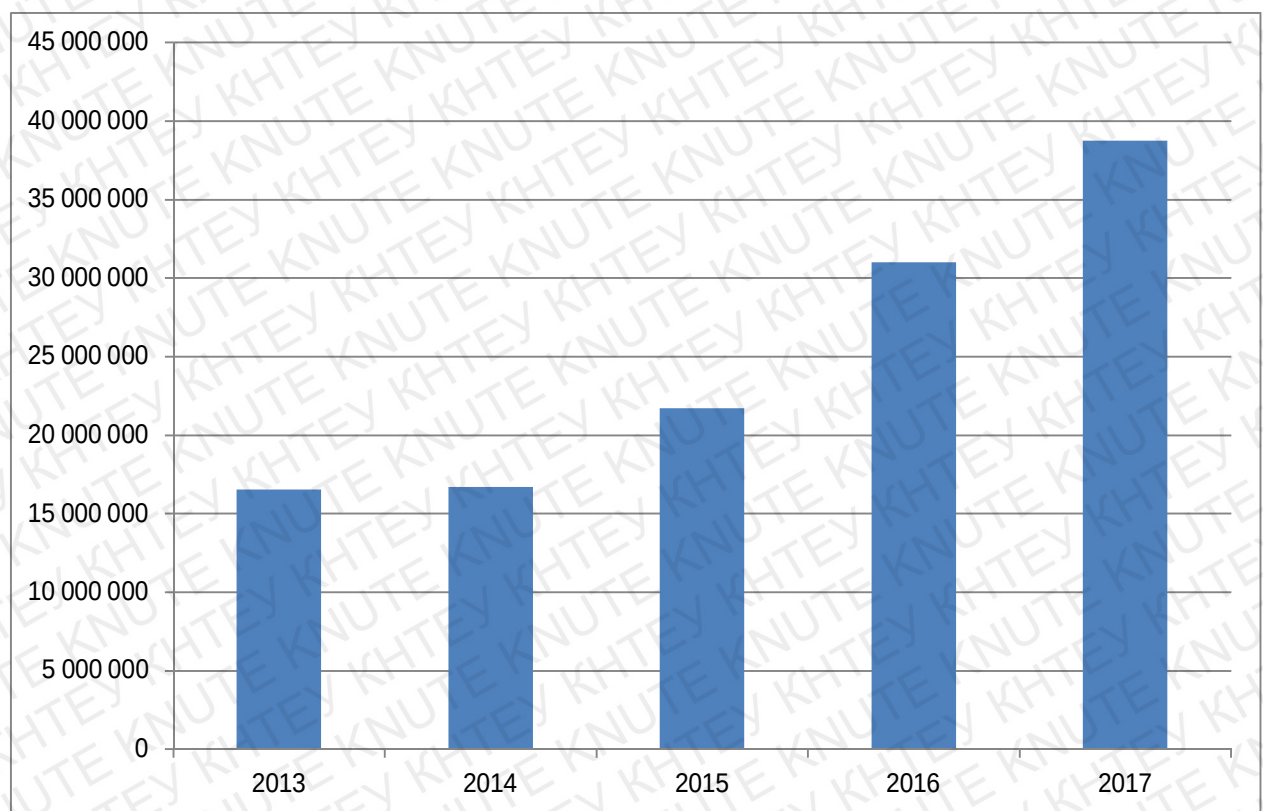

Рис.2.1. Динаміка розміру статутного капіталу

Джерело: розроблено автором за даними Статуту АТ «Укресімбанк»

Як видно з наведених даних, найактивніше Статутний капітал поповнювався коштами як в 2013р., так і в 2014р. Він зріс на 174 991грн. на 2015р. зріс на 5 001 203 грн. в 2016р. на 9 318 999. І в 2017р. зріс на 7 722 . Основним джерелом коштів фонду в 2013-2017рр. стала емісія акцій банку та Рефінансування з Національного банку.

Отриманий прибуток від проведеної фінансово-господарської діяльності порівняно з 2016р. склав – 33,41%, а на 2017р. – 55,36%. Отже, прибутковість фінансового-господарської діяльності банку у 2017р. різко зросла на 20,13% порівняно з попереднім роком.

Розрахунок економічних нормативів регулювання діяльності банку. Розмір регулятивного капіталу Банку станом на кінець дня 31 грудня 2017 року в порівнянні з 2016 роком збільшився на 7 576 033тис. грн., тому що збільшився основний капітал(7,14%: збільшення статутного капіталу порівняно з минулим роком на 2 339 322тис.грн, збільшилися резервні фонди на 97 306 тис.грн.)) і складає 15 473 2160 тис. грн., який є достатнім для виконання нормативних та ліцензійних вимог Національного банку України, для здійснення існуючого обсягу операцій.

Щоб детальніше виявити достатність капіталу банку, розрахуємо додатковий показник достатності капіталу (рекомендовані значення знаходяться у межах 0,15—0,20):

Отже, достатність капіталу за 2013-2017рр. не відповідає нормі, на таку ситуацію вплинули таких фактори як знецінення державної валюти, що призвело до відтоку депозитних коштів. Ліквідація банків близько 70, що призвело до виплат гарантованих вкладів цю функцію виконує АТ «Укрексімбанк .

Розрахуємо ще один показник – мультиплікатор капіталу, який характеризує рівень покриття активів за рахунок акціонерного капіталу.

У 2017р. мультиплікатор капіталу в порівнянні зі значенням показника у 2016р. зменшився на 0,52 і становить $5,20 < 15\%$, отже ризик втрат не є значним, який показує, що рівень ефективності управління ресурсами є ефективний.

Що стосується резервного фонду банку, то він формується Банком у відповідності до статуту та чинного законодавства. Резерви під втрати за активними операціями є достатніми і покривають можливі збитки, за 2017р.

резервний капітал банку становить – 2 418 769 тис.грн, що на 202 915 тис. грн. більше минулого показника.

У результаті проведеного аналізу капіталу банку мною не встановлено фактів, які свідчили б про недотримання Банком порядку формування резервів та фондів відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку.

Структура капіталу, що склалась на кінець звітного року не містить ознак загрози фінансової стійкості, а його абсолютний розмір відповідає нормативним вимогам щодо його розміру. Розкриття інформації про власний капітал та чистий прибуток, у фінансовій звітності Банку, відповідає вимогам Національного банку України та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Отже, з вище приведеного аналізу, можна зробити наступні висновки, що:

- а) принципи формування резервів та регулятивний капітал відповідають нормативним вимогам Національного банку;
- б) маємо відзначити недостатність резервів та адекватність капіталу банку;
- в) якість управління активами і пасивами Банку оцінюємо як задовільну;
- г) керівництво Банку на належному рівні забезпечує управління активами і пасивами з орієнтацією на прибутковість операцій та підтримування ліквідності балансу.

Аналіз ліквідності та платоспроможності банку. Неліквідний банк не може виконувати свої функції і проводити операції з обслуговування клієнтів, його рейтинг знижується, що значно ускладнює запозичення коштів із зовнішніх джерел, банк втрачає потенційний прибуток. Тому вирішення проблем ліквідності повинно мати найвищий пріоритет у роботі банку, а моніторинг ліквідності та вживання відповідних заходів щодо підтримання

достатнього рівня ліквідності є неодмінною умовою самозбереження та виживання кожного банку.

Практика управління ліквідністю свідчить, що недостатній її рівень часто стає першою ознакою наявності в банку серйозних фінансових труднощів. За таких умов, як правило, починається відплив клієнтів і закриття рахунків, що, у свою чергу, веде до підвищення потреби в ліквідних засобах і поглиблення кризи ліквідності. Банки змушені шукати джерела поповнення грошових коштів через продаж найбільш ліквідних активів та запозичення на ринку. За таких обставин проведення подібних операцій ускладнюється, адже кредитори неохоче надають позики банку, котрий перебуває на межі банкрутства, вимагаючи додаткового забезпечення і підвищення процентних ставок, а продаж активів може здійснюватися за несприятливих ринкових умов. Такі дії банку зводять нанівець доходи, потребують додаткових витрат та зумовлюють швидке наростання фінансових проблем. Фінансові проблеми такого роду мають характер висхідної спіралі в частині їх виникнення та низхідної спіралі в розрізі доступу до джерел фінансування з метою підвищення ліквідності, нормативи ліквідності відображені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Нормативи ліквідності АТ «Укрексімбанк», станом за 2013-2017рр.

Назва статей	Умовні позначення	Станом за 2013	Станом за 2014	Станом за 2015	Станом за 2016	Станом за 2017	Нормативне значення
1	2	3	4	5	6	7	8
Середньозважене значення нормативу співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів	НЗ	21,6	25,9	26,7	30,8	36,4	не менше 9 %

Продовження Табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
Норматив миттєвої ліквідності	Н4	56,00	58,07	42,60	45,32	42,71	не менше 15%
Норматив поточної ліквідності	Н5	55,3	80,52	75,24	73,10	67,45	не менше 40%
Норматив короткострокової ліквідності	Н6	36,93	45,44	60,66	55,36	58,78	не менше 50%

Джерело: розроблено автором за даними розрахунків [дадатків В, Г, Д]

Середньозважене значення нормативу співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів.

Середньозважене значення нормативу співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (Н3) на кінець року становив – 21,6% при нормативному значенні не менше 9%. Причиною збільшення цього показника стало збільшення у 2017р. порівняно з 2016р. обсягу грошових коштів на 18 93 828 тис.грн. та збільшення обсягу кредитів клієнтів на 23 770 232 тис.грн.

Проаналізувавши данні таблиці 2.2, можна зробити такі висновки, що норматив миттєвої ліквідності за 2017р. порівняно з 2016р. зменшився на 2,61% і становить – 42,71%, тому що збільшився обсяг строкових коштів клієнтів.

Норматив поточної ліквідності за 2017р. порівняно з 2016р. як бачимо знизився на 5,65% і становить 67,45%, однією з причин зниження стало зменшення обсягу коштів на рахунках інших банках .

Норматив короткострокової ліквідності за 2017р. порівняно з 2016р. збільшилася на 3,42% и становить 58,78%, це пов'язано зі збільшилася сума готівкових коштів та зменшилися кошти розміщені в інших банках, також зменшився обсяг боргових цінних паперів, емітованих банком.

Обсяг високоліквідних активів (грошові кошти та їх еквіваленти) становив 68 634 841 тис. грн. або 30,45 % від загальних активів Банку. Розрахунок ресурсних позицій (розривів ліквідності) Банку здійснюється з балансовими активами та зобов'язаннями Банку відповідно до термінів їх повернення згідно угод, договорів та інших документів у розрізі валют та загальний у всіх валютах.

Аналіз нормативів ліквідності банку за станом на 01.01.2017р. показав, що Банк на зазначену дату здатний забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань, що визначається збалансованістю між строками і сумами погашення розміщених активів та строками і сумами виконання зобов'язань банку, а також строками і сумами інших джерел та напрямків використання коштів.

Аналіз невідповідностей за строками до погашення активів та пасивів свідчить, що рівень ліквідності не перевищував рекомендовані Національним Банком України межі (не більше – 10% загальних активів). Зазначена від'ємна невідповідність між активами та пасивами не несе значного навантаження на стан ліквідності Банку .

Основним засобом вимірювання ризику ліквідності ринку є визначення ступеня ліквідності різних видів активів банку та обчислення процентної частки активів з високою ліквідністю до загальних активів банку та до активів з низькою ліквідністю.

Отже, з вищепроведеного порівняльного аналізу, можна зробити наступні висновки:

а) наведені дані свідчать про помірну збалансованість за строками погашення та розміщення активів та зобов'язань Банку; рівень ліквідності та платоспроможності є достатнім;

б) наявність негативної невідповідності між активами і пасивами не несе значного навантаження на стан ліквідності. Банку необхідно здійснювати постійний контроль за забезпеченням певної частки ліквідних активів у загальній структурі балансу.

Одним з найважливіших компонентів у системі аналізу фінансової стійкості комерційного банку є оцінка рівня його доходності і прибутковості. Значення цієї оцінки витікає з того, що доходи і прибутковість характеризують сферу використання банківських активів, впливають на приріст власного капіталу банку, визначають можливість зростання активних операцій банку і експансії на ринку, додають впевненості інвесторам і кредиторам у підтриманні ділових відносин з даним конкретним банком, створюють запас міцності, забезпечують виплату дивідендів інвесторам.

Аналіз фінансової звітності банку на базі його доходів і прибутку здійснюється з його якісних і кількісних позицій.

Розраховані показники рентабельності показані у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Показники рентабельності АТ «Укресімбанк» за 2013-2017рр.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017
1. Рент-сть активів	0,018	0,122	0,0120	0,020	0,020
2.Рентабельніс ть власного капіталу	0,167	0,103	0,125	0,109	0,120
3.Коефіцієнт рентабельності одиниці продукції	1,112	1,136	1,123	1,215	1,301
4.Рівень загальних витрат	0,897	0,881	0,895	0,951	0,985

Джерело: розроблено автором за даними розрахунків [дадатків В, Г, Д]

Порівняно з 2016р., у 2017р. рівень окупності чистим прибутком активів банку залишився не змінним. Порівняно з 2016р., у 2017р. рівень

окупності чистим прибутком власного капіталу банку збільшився на 0,011. Цей показник показує скільки доходу припадає на 1 грн. затрачених коштів. Як ми бачимо, у порівнянні з 2016р., у 2017р. показник зменшився, але на 1 грн. затрат коштів припадає прибутку 0.12 грн.. Рівень витрат за 2017р. збільшився, в порівнянні з 2016р.

У результаті розрахунку показників, які характеризують прибутковість і рентабельність банку, необхідно відмітити, що його прибутковість має тенденцію до зниження. Про це свідчить збільшення у звітному році величини витрат.

Коефіцієнт рентабельності всього капіталу банку у 2017р збільшився в порівнянні з минулим роком на 0,011, ця тенденція пов'язана з збільшенням чистого прибутку на 319 691 грн.

Коефіцієнт рентабельності одиниці продукції зменшився, бо збільшилися витрати банку, пов'язанні з приростом зобов'язань, а саме за рахунок збільшення таких статей за балансом як Кошти клієнтів та Залучені кошти.

Отже, керівництву банку потрібно вжити негайні заходи з метою підвищення рівня прибутковості та рентабельності банку.

2.2. Аналіз зовнішнього середовища діяльності АТ «Укрексімбанк»

АТ «Укрексімбанк» є визнаним лідером вітчизняного ринку платіжних карток. На сьогодні банком випущено понад 6,74 мільйона пластикових карток (40% від загальної кількості карток, емітованих українськими банками). У мережі обслуговування пластикових карток банку працює 2 306 банкоматів, пластикові картки банку приймають до оплати понад 16 тисяч торговельно-сервісних точок по всій Україні. Наявність широкої мережі обслуговування карткових продуктів дозволяє Укрексімбанку активно впроваджувати послуги з автоматизованої видачі

корпоративним клієнтам заробітної плати з використанням пластикових карток [54].

АТ «Укрексімбанк» входить в трійку на ринку послуг фізичним особам. У табл.2.4 наведені дані по наданим кредитам банками України за період з 2013-2017рр., і як ми бачимо АТ «Укрексімбанк» займає другу позицію.

Таблиця 2.4

Кредити банків України для фізичних осіб, млн.грн.

Банк	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ПРИВАТ БАНК	5087	7288	9819	16096	28768	41694	72789	74992	101855
УКРЕКС ІМБАНК	2132	2431	3933	7401	13993	22350	38332	48309	52094
ОЩАДЬ АНК	1746	1828	1903	1998	4457	8864	34883	44601	44778
РАЙФФ АЙЗЕН БАНК	4670	6771	8558	12730	21735	37253	54728	48725	43854
UniCredit (УКРСО ЦБАНК)	1947	2874	4171	7252	12690	24164	43689	40557	37474
ПРОМІН ВЕСТБА НК	4479	5342	7892	11308	14494	21177	24093	24462	25712
ВТБ БАНК	322	640	661	1480	1970	9125	24909	26219	30519
ПУМБ	798	710	990	1892	3505	8576	15412	13560	13620
УКРСИБ	1439	2549	3753	7864	18212	30794	50412	45276	38699

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [62]

Проаналізувавши таблицю 2.4, можна зробити висновок, що послугами АТ «Укрексімбанк» користуються 27,8% усіх клієнтів депозитних програм, понад 26% клієнтів, які здійснюють обмін валюти. Близько 21% клієнтів українських банків обирають ПриватБанк для відкриття поточного рахунку та понад 15% користуються послугами банку під час здійснення грошових переказів.

Таблиця 2.5

Депозити банків України, млн.грн.

Банк	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ПРИВАТБА НК	4735	7634	1111 7	16982	24882	38094	57088	49835	75183
УКРЕКСІМБ АНК	2035	2593	3202	5154	7714	11968	18576	19425	27332
ОЩАДБАН К	3630	5210	4250	8283	8441	13907	17197	24524	24421
Райф Б. аваль	4337	7458	8550	15167	17082	23011	27241	27668	28342
ПРОМІНВЕ СТБАНК	3959	6334	9065	12927	15382	20959	15042	14593	19482
ВТБ БАНК	335	596	683	1479	1982	3871	5049	5170	8085
ПУМБ	781	791	1201	2389	3045	5064	7452	5765	8003
УКРСИББА НК	1326	2721	3310	5529	6916	11554	16862	14149	17867
АЛЬФА- БАНК	129	165	397	793	2666	5246	19148	7421	9653

Джерело: проаналізовано автором на основі джерела [62]

Проаналізувавши таблицю 2.5 , можна зробити висновок, що трійку лідерів із залучення коштів населення у 2017 році стали Приватбанк – 75 183 мільйонів гривень, що на 50% більше порівняно з попереднім роком; Укрексімбанк – 27 332 мільйонів гривень та Ощадбанк – 24 421 мільйонів гривень.

Щодо інноваційної політики АТ «Укрексімбанк» , то вона орієнтована на впровадження на українському ринку принципово нових, провідних

банківських послуг, які надають клієнтам нові можливості управління своїми фінансами. АТ «Укрексімбанк» першим в Україні запропонував своїм клієнтам послуги Інтернет-банкінгу «Enter EXIM», а також послуги з продажу через мережу своїх банкоматів та POS-терміналів електронних ваучерів провідних операторів мобільного зв'язку та IP-телефонії. Ці послуги є дуже перспективними та активно розвиваються завдяки активній позиції банку

Таким чином, проаналізувавши рейтинги банків, можна зробити висновок, що АТ «Укрексімбанк» одну з лідерську позицію не тільки по вкладам фізичних і юридичних осіб, а також має якісний кредитний портфель та підтримує імідж високим рівнем обслуговуванням клієнтів.

Складові стратегічного управління банку, дотримання балансу між якими, є головною передумовою розвитку банку:

- 1) коло стосунків між радою директорів, виконавчим керівництвом, акціонерами, зацікавленими особами;
- 2) система визначення цілей, засобів їх досягнення та механізму контролю;
- 3) забезпечення відповідних стимулів для менеджменту банку.

Стратегія як документ є своєрідною конституцією банку, що, як правило, формулюється та розробляється вищим керівництвом.

До економічних факторів впливу можна віднести темпи приватизації, динаміки валютного курсу та ставки рефінансування НБУ, розвиток фондового ринку, рівень ВВП, інфляцію, зміну середньої заробітної плати тощо. Оскільки клієнтами банків, наряду із підприємствами, є фізичні особи, фінансовий стан банку залежить і від рівня життя останніх. Зокрема на нього впливають демографічні зміни, рівень безробіття, ступінь довіри до банків, рівень еміграції населення тощо. Зрозуміло, що на стан банку впливає його технологічна оснащеність, рівень упровадження нових банківських продуктів і т. д. PEST-аналіз розкриває фактори зовнішнього середовища, а особливо технологічні фактори, врахування яких на практиці дозволить підвищити

ефективність функціонування "Фінанси та Кредит" і забезпечить його розвиток.

Безумовною перевагою PEST-аналізу є можливість структурного аналізу зовнішнього середовища на різних рівнях. Крім того, актуальність його застосування обґрунтовується високою нестабільністю зовнішнього середовища, що дозволяє розробити маркетингову стратегію банку, ґрунтуючись на знанні макроекономічних тенденцій і прогнозуванні соціально-економічних коливань. Результати PEST-аналізу використовуються під час прогнозування показників діяльності банку, його позиції на ринку відображено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**PEST-аналіз банківської системи України на прикладі банку АТ
«Укрексімбанк»**

Політичні фактори	Економічні фактори
1. Стабільність уряду. 2. Зміна законодавства щодо кредитно-фінансових установ. 3. Державний вплив на банківський сектор. 4. Державне регулювання конкуренції у банківському секторі. 5. Політика оподаткування кредитно-фінансових установ	1. Економічна ситуація у країні. 2. Курс національної валюти, процентна ставка НБУ. 3. Рівень інфляції. 4. Зміна цін на ресурси, що впливають на величину витрат банківської установи (енергоносії, бензин, теплопостачання тощо). 5. Рівень безробіття у країні. 6. Зміна доходів населення або структури доходів. 7. Ринок і торгові цикли
Соціальні фактори	Технологічні фактори
1. Демографічні зміни у країні. 2. Соціальна мобільність населення. 3. Активність споживачів. 4. Переорієнтація у культурі задоволення потреб населення. 5. Загальна тенденція до зниження рівня освіти в країні. 6. Високий рівень корупції	1. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій. 2. Законодавство з технологій. 3. Широке поширення Інтернет-інструментів

Джерело: розроблено автором завдяки методичним рекомендаціям щодо створення матриці PEST

Стратегія підвищення рівня фінансового потенціалу банку АТ «Укресімбанк» повинна базуватись на таких положеннях: слід оновлювати технічні бази; також необхідно розробити більш жорсткі критерії стягнення боргів; після цього треба контролювати розширення клієнтської бази, яка призведе до збільшення процентних та комісійних доходів.

2.3. Оцінка ефективності управління міжнародними комерційними операціями банку «Укресімбанк»

Оцінка ефективності управління міжнародними комерційними операціями банку буде розрахована за методологією система CAMELSO.

Метою оцінки банків за рейтинговою системою CAMELSO є визначення їх фінансового стану, якості менеджменту та корпоративного управління, прозорості операцій та ефективності внутрішніх контролів, управління ризиками; виявлення недоліків, що можуть призвести до банкрутства банку та вимагають посиленого контролю з боку органів банківського нагляду, а також вжиття відповідних заходів для виправлення недоліків і стабілізації фінансового стану банку.

Окремо згаданими називаються активи, що не є стандартними, однак вони не викликають серйозної проблеми; субстандартними — активи, що можуть спричинити явні проблеми і за якими остаточне погашення не гарантоване; сумнівними — активи, за якими передбачаються збитки, але їх розмір поки що не вдається встановити; збитковими — активи, що не будуть погашені.

Рейтингова оцінка банку АТ «Укресімбанк» 5—15 % — 2 (задовільний),

Аналіз ефективності роботи банку методикою CAMELSO.

Надходження аналізують на підставі квартальних і річних даних з урахуванням податкових виплат. Загальну рейтингову оцінку надходжень установлюють залежно від коефіцієнта прибутковості.

Коефіцієнт прибутковості 0,75—1,0 % — 2 (задовільний),

Аналіз ліквідності банку. Ліквідність аналізують з метою з'ясування спроможності банку відповідати за своїми зобов'язаннями в установлений термін і без втрат. Етапи аналізу ліквідності:

- перевірка виконання встановлених показників і нормативів ліквідності;
- експертна оцінка за приведеними критеріями.

Рейтинг 2 (задовільний). Достатній рівень ліквідних активів. Постійно виконуються нормативи ліквідності активів. Рівень залучених коштів у формі депозитів вищий за середній. Є можливість залучати кошти у разі нагальної потреби. Коефіцієнт ліквідності вищий за середній порівняно з іншими банками.

Аналіз менеджменту банку. Експертна оцінка управління банком проводиться за такими критеріями.

Рейтинг 2 (задовільний). Більшість компонентів задовільні. Загальне дотримання законів і правил. Правила роботи в основному адекватні й виконуються. Відсутні явні недоліки в методах керівництва банком.

Оцінка чутливості до ринкового ризику. Рейтингова оцінка чутливості визначається з урахуванням таких факторів:

- чутливість надходжень банку (або економічної вартості його капіталу) до несприятливих змін процентних ставок за залученими і розміщеними коштами, валютних курсів, коливань цін на цінні папери тощо;
- розуміння керівництвом банку ринкових ризиків, його здатність визначати, вимірювати і здійснювати їх моніторинг та контроль, враховуючи розмір банку;
- характер, складність та обсяги операцій, пов'язаних з ринковим ризиком;
- наявність, адекватність положень і процедур, інформаційних систем управління ринковим ризиком;
- наявність і ефективність лімітів ринкового ризику;
- виконання вимог нормативно-правових актів НБУ щодо обмеження ринкового ризику;

- ефективність внутрішнього контролю, що забезпечує надійність функціонування процесу управління ринковим ризиком (у тому числі підзвітність і розмежування повноважень);
- достатність функцій внутрішнього аудиту, що забезпечують періодичні перевірки дотримання внутрішніх лімітів, вимог НБУ щодо обмеження ринкового ризику, достовірності та структури систем Рейтинг 2 (задовільний).

Банк має характеристики, подібні до характеристик банку з рейтингом 1, але є окремі недоліки, пов'язані з одним або кількома вище зазначеними факторами. Ці недоліки можуть бути виправлені в досить короткий термін без додаткового контролю служби банківського нагляду.

Визначення сукупного рейтингу банку. Сукупний рейтинг визначається на підставі рейтингових оцінок за кожним із шести компонентів за п'ятибальною шкалою. Визначення сукупного рейтингу має бути добре обґрунтованим і враховувати всі основні фактори, що відображені при отриманні рейтингових оцінок за всіма компонентами. При цьому аналізується, скільки компонентів мають однакову рейтингову оцінку. Комплексна рейтингова оцінка, як правило, виставляється за рейтинговою оцінкою, що зустрічається найчастіше.

Банкам, має рейтинг 2, або задовільний, властиві такі характеристики:

- в основному в усіх аспектах фінансовий стан надійний;
- виявлені проблеми, які може вирішити керівництво банку;
- фінансовий стан в основному стабільний, отже, банк може пристосуватися до умов економічної кон'юнктури, що змінюється;
- занепокоєність органів нагляду обмежується фіксуванням виявлених під час перевірки або аналізу звітності проблем, які може вирішити керівництво банку.

Дослідження показало, що валютні операції можуть бути поділені на дві основні групи:

1) операції обслуговування валютних готівкових та безготівкових грошових потоків з використанням валюти як засобу платежів без зміни виду валюти:

- розрахункові безготівкові операції з використанням валютних кореспондентських рахунків в банках-нерезидентах відповідно видам іноземної валюти;
- касові операції з готівковою іноземною валютою;
- депозитні та кредитні операції з іноземною валютою з переведенням її в безготівкову чи готівкову форми.

2) операції з торгівлі іноземною валютою - це купівля, продаж, обмін іноземної валюти, здійснення операцій з валютними деривативами на міжбанківському валютному ринку України та міжнародних валютних ринках:

- купівля іноземної валюти - це операція з купівлі іноземної валюти за гривні;
- продаж іноземної валюти - це операція з продажу іноземної валюти за гривні;
- обмін (конвертація) іноземної валюти - це операція з купівлі (продажу) однієї іноземної валюти за іншу іноземну валюту.

Отже, значення аналізу доходів та витрат полягає у тому, що він є необхідною умовою ефективного управління фінансовою діяльністю і може розглядатися як допоміжна функція системи управління доходами, витратами і прибутком комерційного банку.

Аналіз доходів, витрат і прибутковості дає можливість вивчення результатів діяльності комерційного банку, а отже, і оцінки ефективності його як комерційного підприємства. Метою аналізу банківської діяльності з погляду її фінансових результатів є виявлення резервів росту прибутковості банку і на цій основі формулювання рекомендацій керівництву банку по проведенню відповідної політики в області пасивних і активних операцій. При аналізі доходів банку, на початку необхідно розрахувати загальну суму

доходів банку, отриману їм за визначений період, із поділом її на види прибутків, що надійшли від проведення різних видів банківських операцій. Це дозволяє визначити пріоритетні види діяльності банку виходячи з питомої ваги визначених статей доходів у їхній загальній сумі.

Валові доходи прийнято розділяти на процентні та непроцентні.

До процентних доходів банку відносяться:

- відсотки отримані по позичках, виданим клієнтам (підприємствам);
- відсотки отримані по споживчих позичках;
- відсотки отримані по міжбанківських кредитах і депозитам;
- доходи по залишках на кореспондентських рахунках;
- доходи від цінних паперів (процентні).

До непроцентних доходів банку відносяться:

- доходи від інвестиційної діяльності (дивіденди по цінних паперах, доходи від участі в спільній діяльності підприємств і організацій і т.д.);
- доходи від валютних організацій;
- доходи від отриманих комісій і штрафів;

При аналізі банківських доходів визначається питома вага кожного виду доходу в їхній загальній сумі або відповідній групі доходів. Динаміка дохідних статей може дорівнюватися з попередніми періодами, у тому числі і по кварталах. Стабільний і ритмічний приріст доходів банку свідчить про його нормальну роботу і про кваліфіковане керування активними операціями банку.

Після проведення аналізу структурних доходів по укрупнених статтях варто більш детально вивчити структуру прибутків, що формують укрупнену статтю, що займає невелика питома вага в загальному об'ємі доходів. При аналізі процентних прибутків банку використовуються також відносні показники, що дозволяють оцінити середній рівень прибутковості

позичкових операцій у цілому і кожній групі позичок окремо. Такими показниками є:

1. відношення валових процентних доходів до середніх залишків по всіх позичкових рахунках;
2. відношення отриманих відсотків по короткострокових позичках до середніх залишків по короткострокових позичках;
3. відношення отриманих відсотків по довгострокових позичках до середніх залишків по довгострокових позичках;
4. відношення отриманих відсотків по окремих групах позичок до середніх залишків по досліджуваній групі і т.д.

Динаміка цих показників дає можливість оцінити за рахунок яких позичкових операцій вирости процентні доходи. Аналіз непроцентних доходів дозволяє визначити, на скільки ефективно банк використовує не кредитні джерела одержання доходів. При цьому їх аналізують по видах операцій і в динаміці. Важливим за значенням джерелом доходів комерційного банку є доходи, отримані від операцій із цінними паперами. Розмір доходів даного виду залежить від розміру і структури портфеля інвестицій і прибутковості різних видів цінних паперів. Доходи від валютних операцій банку також у значній мірі впливають на його прибуток. Для аналізу прибутковості валютних операцій необхідно установити об'єм угод кожного виду, суму доходів і витрат по ним. Дохід банку від валютних операцій визначається як співвідношення сумарного доходу по даному виду угод за даний період до загального об'єму угод.

Комерційна основа здійснення банківських операцій полягає у тому, що вони проводяться з метою одержання прибутку.

Оскільки важливим аспектом будь-якої методики оцінки фінансового стану є всебічність та об'єктивність рейтингової оцінки, тому, здійснивши аналіз на основі параметричних методик Euromoney у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

**Рейтингова оцінка ефективності банку АТ «Укресімбанк» згідно
з методикою Euromoney**

Рейтингова оцінка ефективності банку згідно з методикою Euromoney, станом на 2017	
ROA	0,0605
ROE	0,3512
CIN	-2,4417
NIM	0,916
NI	63 775
CA	0,216211229
ASSETS	105 739 342
CAPITAL	89 471 054
N	1 330 735 847

Джерело: розрахунки за даними фінансової звітності банку

Результати, отримані за методикою Euromoney, залежать від рівня розвитку комерційного банку і його рентабельності. Зважаючи на досить незначну кількість показників у цій моделі, можна зробити висновок: що вище значення цих показників в оцінюваному банку, то вищий у кінцевому підсумку він отримує рейтинг. Така ситуація в будь-якому разі не може бути позитивною для рейтингової методики.

Показники ефективності депозитної політики банку показані у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Критерії оцінки ефективності депозитної політики АТ «Укресімбанк»

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6
Критерій максимізації прибутковості активів, %	0,08	0,07	0,05	0,06	0,8
Коефіцієнт миттєвої ліквідності, %	6,6	4,9	5,28	6,7	6,2
Генеральний коефіцієнт надійності, %	0,15	0,17	0,18	0,22	0,21
Рівень надійності капіталу в пасивах банку, %	15,3	18,3	17,6	18,7	23,7
Частка власного капіталу, сформована за рахунок прибутку, %	0,68	0,65	0,65	0,78	0,74
Ефективність використання банком залучених ресурсів, %	0,003	0,005	0,001	0,002	0,004
Ефективність операцій банку, %	0,003	0,006	0,003	0,002	0,001

Продовження Табл. 2.8

1	2	3	4	5	6
Ефективність використання власного капіталу, %	0,023	0,022	0,031	0,034	0,038
Ефективність використання ресурсів, %	0,03	0,05	0,04	0,03	0,05
Коефіцієнт співвідношення кредитів і депозитів, %	1,08	1,02	0,93	1,08	1,06
Коефіцієнт використання депозитів, %	0,13	0,2	0,27	0,19	0,23
Ефективність депозитної політики, %	1,12	2,64	2,9	3,5	5,8

Джерело: розрахунки за даними фінансової звітності банку

Розрахувавши показники оцінки ефективності депозитної політики АТ «Укрексімбанк» (табл. 2.8), можемо зробити наступні висновки: коефіцієнт максимізації прибутковості активів за весь аналізований період є додатнім, що свідчить про досить високий рівень ефективності управління процесом залучення та використання вільних коштів. Коефіцієнт миттєвої ліквідності впродовж всього аналізованого періоду збільшувався. Збільшення цього показника свідчить про покращення фінансового стану банку, його капітальної бази. Коефіцієнт відношення зобов'язань банку і капіталу також мав тенденцію до збільшення. Це говорить про покращення банком активності у сфері залучення ресурсів. Позитивна тенденція до збільшення генерального коефіцієнта надійності свідчить про те, що вкладення банку у працюючі активи стають більш захищеними власним капіталом.

Висновки до розділу 2

Отже, з вищепроведеного порівняльного аналізу, можна зробити наступні висновки:

а) наведені дані свідчать про помірну збалансованість за строками погашення та розміщення активів та зобов'язань Банку; рівень ліквідності та платоспроможності є достатнім;

б) наявність негативної невідповідності між активами і пасивами не несе значного навантаження на стан ліквідності. Банку необхідно

здійснювати постійний контроль за забезпеченням певної частки ліквідних активів у загальній структурі балансу.

У результаті розрахунку показників, які характеризують прибутковість і рентабельність банку, необхідно відмітити, що його прибутковість має тенденцію до зниження. Про це свідчить збільшення у звітному році величини втрат.

Коефіцієнт рентабельності одиниці продукції зменшився, бо збільшилися витрати банку, пов'язанні з приростом зобов'язань, а саме за рахунок збільшення таких статей за балансом як Кошти клієнтів та Залучені кошти.

Більшість відкритих рейтингових оцінок не враховують вплив зовнішніх ризиків на діяльність об'єкта рейтингової оцінки або якісних показників, показників рентабельності. Не всі рейтингові методики побудовані з урахуванням принципів комплексності, коректності та інформаційної односпрямованості показників. Актуальним на сьогодні є застосування стрес-тестування банків із використанням зарубіжного досвіду щодо вдосконалення методики стрестестування у США.

Рейтингову оцінку клієнти і контрагенти банку розглядають як індикатор його надійності та фінансової стійкості. Тому рейтингування діяльності банків, з одного боку, сприяє визначенню місця певного банку серед інших банків; вивченню надійності та ділової активності банку; рекламуванню банку та формуванню репутації установи, а з макроекономічного аспекту формує довіру і визначає інвестиційну привабливість банків та банківської системи загалом.

Застосування відкритих рейтингових оцінок сприятиме підвищенню прозорості та інвестиційної привабливості національної економіки, а також зниженню системних ризиків за рахунок незалежної професійної оцінки надійності позичальників.

Виходячи з розрахунків мона зробити такі висновки що рівень ліквідних активів достатній. Постійно виконуються нормативи ліквідності активів. Рівень залучених коштів у формі депозитів вищий за середній.

Відносно методики CAMELSO AT «Укрексімбанк» має характеристики, подібні до характеристик банку з рейтингом 1, але є окремі недоліки, пов'язані з одним або кількома вище зазначеними факторами. Ці недоліки можуть бути виправлені в досить короткий термін без додаткового контролю служби банківського нагляду. На данному етапі рейтинг 2, а це означає Кредитна організація практично здорова. Банк стабільний і може успішно долати коливання в діловому світі. Втручання органів нагляду обмежено та здійснюється лише в тому обсязі, який необхідний для виправлення виявлених недоліків.

У результаті розрахунку показників, які характеризують прибутковість і рентабельність банку, необхідно відмітити, що його прибутковість має тенденцію до зниження. Про це свідчить збільшення у звітному році величини втрат.

Проаналізувавши розраховані показники банку можна зробити висновок, що керівництву банку потрібно вжити негайні заходи з метою підвищення рівня прибутковості та рентабельності банку.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ КОМЕРЦІЙНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ АТ «УКРЕКСІМБАНК»

3.1 Обґрунтування напрямів удосконалення управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укрексімбанк»

АТ «Укрексімбанк» створено з метою сприяння розвитку економіки України, прискорення обертання кредитно-фінансових ресурсів, надання фінансових та інших банківських послуг, ефективного використання наявних активів для одержання максимального прибутку в інтересах акціонерів, впровадження передових форм ведення банківської справи. АТ «Укрексімбанк» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність на комерційній основі і має право надавати банківські та інші фінансові послуги (крім послуг у сфері страхування), а також здійснювати іншу діяльність визначену статутом і чинним законодавством України.

Банки є невід'ємною складовою сучасного грошового господарства. Їхня діяльність тісно зв'язана з потребами відтворення. Банки створюють основу ринкового механізму, за допомогою якого функціонує економіка країни. Успішне проведення ринкових реформ в Україні неможливо без підвищення ефективності управління діяльністю банків. Тому важлива роль приділяється ефективності надання банківських послуг.

АТ «Укрексімбанк» має кваліфікований персонал та достатні фінансові ресурси для того, щоб обслуговувати клієнтів на високому сучасному професійному рівні. В наступному році клієнти матимуть змогу проводити операції з цінними паперами також у філіях та відділеннях банку.

Сучасна система управління ефективністю надання банківських послуг повинна оптимально поєднувати дії, методи і засоби, що забезпечують, з одного боку, задоволення клієнтів наявним рівнем якості послуг, а з іншого - дотримання економічних інтересів банку, з урахуванням постійної розробки

нових форм обслуговування, нового пакета послуг, здатних задовольняти майбутні потреби клієнтів і майбутні запити якості.

Основні завдання управління і підвищення якості банківських послуг можна представити наступним чином:

- 1) задоволення потреб клієнта: банку необхідно знайти клієнта, щоб надати його послуги і натомість отримати комісійні;
- 2) задоволення потреб банку, як організації: йому необхідний дохід, щоб розвивати свою діяльність;
- 3) задоволення (мотивація) персоналу, тому що якщо банківські працівники не зацікавлені у своїй роботі, то постраждає клієнт;
- 4) постійний пошук порівняльних переваг.

Реалізація цих чотирьох завдань і є основним мотивом проектування ефективної системи управління ефективності надання банківських послуг.

АТ «Укресімбанк» прагне забезпечити своїх клієнтів тільки найкращими і найзручнішими послугами, і саме платіжна картка є найбільш простим та легким засобом здійснення різноманітних фінансових операцій. Банк надав можливість клієнтам здійснювати розрахунки у будь-якому куточку світу і у будь-якій валюті, не залежно від валюти рахунку картка дає змогу клієнтам здійснювати операції не тільки отримання готівки в терміналах, а й здійснення розрахунків у мережі Інтернет.

Протягом 2014 року АТ «Укресімбанк» продовжував реалізацію стратегії, спрямованої на підвищення якості обслуговування приватних клієнтів, вдосконалення й розширення переліку роздрібних послуг, нарощування обсягів операцій з обслуговування населення. Депозитні програми діяльності АТ «Укресімбанк» - це надійне та вигідне використання тимчасово вільних коштів, розміщених як на строкових вкладах з більш прибутковими ставками, так і на банківських поточних рахунках з можливістю вільного користування коштами.

Складовою забезпечення фінансової стійкості банку є його ефективна організаційна структура. Для її забезпечення нами пропонується за

функціональними підрозділами чітко закріпити джерела акумуляції ресурсів (пасиви) і напрями їх використання (активи). При цьому такі центри відповідальності при формуванні своїх активів будуть використовувати спочатку власні пасиви, а коли їх не вистачатиме - пасиви інших підрозділів.

Слід встановити пріоритетність використання вільних ресурсів одних центрів відповідальності і банку в цілому в активах інших центрів відповідальності.

Функція визначення даних пріоритетів повинна бути закріплена за казначейством банку. Процедурні питання цього процесу обов'язково підлягають регламентації в обліковій політиці банку. При цьому казначейство банку буде контролювати трансфертні ціни та ресурси фінансово-промислової групи.

На основі інформації про структуру фондування кожного активу потрібно визначати процентну складову його собівартості, частина якої буде формуватися за рахунок внутрішньобанківських витрат, пов'язаних з оплатою ресурсів, отриманих усередині банку. Процентні доходи і витрати центрів прибутку треба формувати з урахуванням внутрішньобанківського перерозподілу доходів і витрат.

Для банківської сфери дуже важливо аналізувати всі ситуації, можливості і стратегії дуже акуратно, щоб не наробити помилок і щоб все працювало. Один з інструментів, який в цьому допоможе - SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз - це метод оцінки внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на розвиток компанії або проекту.

Таблиця 3.1

**Матриця SWOT з урахуванням запропонованих заходів для АТ
"Укрексімбанк"**

Слабкі сторони:	Сильні сторони:
1. Розрісся управлінський апарат; 2. відносно невисока зарплата працівників; 3. висока плинність кадрів (особливо в філіях і операційних відділах);	1. вигідні пропозиції для клієнтів з боку конкурентів; 2. нестабільна економічна і політична ситуація в регіоні; 3. високий рівень зарплати і стимулювання кадрів у конкурентів; 4. гнучкість реагування на зміни; 5. наявність маркетингових стратегій у конкурентів;
Можливості:	Загрози:
1. Збільшення долі ринку. 2. Зростання інвестиційної активності 3. Удосконалення системи управління ризиками. 4. Підвищення безпеки праці в інтернет банкінгу.	1 недостатня гнучкість реагування на зміни. 2. вивчення існуючих і додаткових потреб клієнтів конкурентами. 3. постійно змінюється банківське законодавство; 4. наявність сильних конкурентів; 5. Технічні несправності.

Джерело: розроблено автором завдяки методичним рекомендаціям щодо створення матриці SWOT

Якщо порівнювати данні матриці до та після запропонованих заходів щодо покращення фінансового стану, то можна сразу визначити, що більшість проблем була усунена завдяки впровадженню новітньої системи інтернет банкінгу, але такж у загрозах з'явився пункт який пов'язан з технічними несправностями котрі можуть з'явитись через технічні та програмні проблеми.

Підрозділ з роботи з проблемними активами повинен виконувати наступні функції (Рис 3.1).

Рис. 3.1 Основні заходи з удосконалення надання банківських послуг в АТ«Укрексімбанк»

Джерело: узагальнено автором за відповідним джерелом [58].

- 1) виконання комплексу заходів, пов'язаних з роботою по поверненню заборгованості по проблемним активам, та аналітичного обліку заборгованості;
- 2) організація та проведення роботи з повернення проблемної заборгованості, з притягненням до роботи смежних підрозділів;
- 3) супроводження активів від стадії переходу в групу проблемних до отримання конкретного результату;
- 4) виконання організації та контролю діяльності дочерних структур банку, як приволікаються до роботи з проблемними активами;

5) виконання розрахунків, начислення та контролю за ходом сформованих резервів на можливі збитки по судам чи іншим видам резервів з заборгованості.

Для ефективності реалізації функцій підрозділу необхідно чітке розподілення функціональних обов'язків робітників і визначення відповідальних, високий рівень інформаційного забезпечення, методологія прийняття рішень, яка постійно оновлюється, система аналізу, прогнозування, планування та оцінки в області правління активними операціями банку.

Рекомендації, що сприяють покращенню ситуації банку у кредитному портфелі, який, можливо, з-за помилок у його політиці, недооцінки ринку, недоліків у аналітичній роботі та інших причин, мусить приймати швидкі міри, а саме:

1) для покращення несприятливої ситуації необхідно покращити організаційну структуру банку, а саме приділити увагу розвитку менеджменту, наприклад, посилити службу внутрішнього аудиту, що дозволило б знизити зловживання всередині банку.

2) банку необхідно більш принципово оцінити ліквідність балансу, приділивши більшу увагу аналізу ризиків банку.

3) банк повинен визначати необхідність у ліквідних коштах хоча б на короткострокову перспективу, аналіз рахунків окремих клієнтів банку дозволить визначити необхідність у готівкових коштах на даний момент.

На основі ознайомлення з АТ «Укресімбанк» і зроблених висновків пропонуємо ряд заходів спрямованих на підвищення ефективності надання банківських послуг в галузі кредитування населення, а саме:

1) пропонується оптимально розмежувати функції відділу кредитування з консультування між його співробітниками. Повністю покласти функції перших контактів і зустрічей з клієнтами на працівників кредитного відділу.

2) буде корисним у рамках додаткової освіти або підвищення кваліфікації для кредитних інспекторів періодично організовувати курси психологічної підготовки, проводити тренінги з стресовий розвантаженні, конфліктів, навчати основам ділового етикету, культури мовлення і спілкування.

3) запровадити електронну систему контролю виконання робочих операцій (у тих процедурах, де це технічно можливо). Електронний контроль на багато зменшить вплив людського фактора на виконання службових обов'язків.

4) вжити заходів щодо зниження бюрократичних витрат:

5) відповідальність за якість усього процесу підготовки та видачі кредиту розподілити пропорційно участі між керівниками кредитного, юридичного відділу, і служби безпеки.

Обираючи комерційний банк, клієнти прагнуть до максимального задоволення своїх потреб від співпраці з ним. І саме можливість банку це забезпечити певною мірою визначає його надійність. Підтримання попиту на послугу неможливо без заходів по її просуванню. Відносно надання банківських послуг в цьому плані рекомендується постійно розробляти і проводити різні рекламні компанії на місцевому муніципальному рівні. При цьому особливу увагу слід приділяти рекламі знову відкритих точок з видачі кредитів фізичним особам. Основний акцент необхідно робити на залучення економічно активного, платоспроможного населення, позиціонувати пропонований продукт на середній клас.

3.2. Розробка комплексу заходів щодо удосконалення процесу управління міжнародними комерційними операціями АТ «Укрексімбанк»

Мною запроваджені наступні заходи, щодо необхідність підвищення рівня надійності, фінансової стійкості банків на внутрішньому й міжнародних ринках:

- розробка системи інтернет-банкінгу;
- збільшити нормативи резервування за кредитними операціями по кредитах, інформацію щодо яких не внесено до кредитних історій,
- оптимізувати структуру капіталу, активів та зобов'язань, виходячи із завдань забезпечення фінансової стійкості банків та їх позитивного впливу на розвиток реального сектору економіки;
- посилити вимоги щодо прозорості корпоративного управління банками, зокрема визначення реальних власників банків, та їх відповідальність за підтримання фінансової стабільності банків;
- забезпечити пропорційне зростання регулятивного капіталу та його складових обсягів активно-пасивних операцій;
- підвищити ефективність управління активами і пасивами з метою недопущення необґрунтованого збільшення відрахувань від регулятивного капіталу, зокрема пов'язаних із нарахованими, але не сплаченими доходами;
- розробити стратегічні цілі в залежності від ситуації в країні та за кордоном;
- активніше застосовувати процедуру реорганізації банків шляхом приєднання або злиття, а також реструктуризація банків шляхом закриття збиткових філій.

Розвиток інтернет-банкінгу зараз досить перспективно. Все більша кількість банків починають впроваджувати системи, які дозволяють їм взаємодіяти з клієнтами через Інтернет. Так, на думку фахівців, близько половини всіх клієнтів банків, що впровадили подібні системи, можуть в

подальшому використовувати глобальну світову мережу Інтернет для взаємодії з банками.

На поточний момент, більшість споживачів послуг Інтернет-банкінгу - це бухгалтери підприємств, які ведуть розрахунки, отримують виписки, відправляють платіжні доручення через Інтернет.

Наступною сходинкою подальшого розвитку Інтернет-банкінгу може стати робота з конкретними галузями промисловості.

Так, одним з перспективних напрямків є надання клієнтам механізмів, які дозволять швидко проводити платежі, незалежно від місця знаходження отримувача та банку, послугами, якого він користується. Більшість банків, що впровадили системи Інтернет-банкінга, знаходиться в Києві, однак і регіональні банки все частіше використовують Інтернет для обслуговування клієнтів.

У вересні компанія «Інтернет-Маркетинг» провела опитування банківських фахівців, присвячений перспективам розвитку технології Інтернет-банкінгу.

У той же час банки ще довго будуть надавати послуги Інтернет-банкінгу в комплексі з іншими послугами дистанційного банківського обслуговування: - класичний «Банк - Клієнт» і «Телефон - Клієнт», тому що комплексне надання послуг дистанційного банківського сервісу істотно розширює можливості клієнтів по роботі зі своїм рахунками, з банківською інформацією та з самим банком. Приблизно 84% банківських фахівців вважають, що Інтернет-банкінг доповнює можливості класичної системи «Клієнт - Банк»; 14% респондентів вважають, що Інтернет-банкінг дозволяє повністю від неї відмовитися і 2% представників банківської спільноти зазначили, що Інтернет-банкінг не потрібен, якщо є «Клієнт - Банк».

Банківські фахівці відзначають також високий інтерес до технології Інтернет-банкінгу з боку клієнтів. Так, 72% представників банків підкреслили, що клієнти цікавляться системою Інтернет-банкінгу та тільки

5% відповідали на анкету вважають, що клієнти, скоріше, відмовляться використовувати систему Інтернет-банкінгу. Прогнозні показники витрат АТ «Укресімбанк» на розробку інтернет-банкінгу за 2019-2021рр. відображені в таблиці 3.2

Таблиця 3.2

Прогнозні показники витрат АТ «Укресімбанк» на розробку інтернет-банкінгу за 2019-2021рр. млн. грн.

Показники	Прогнозні значення		
	2019рік	2020рік	2021 рік
Закупівля апаратного забезпечення	50,2	10,8	5,8
Розробка програмного забезпечення	20,2	10,8	8,3
Витрати на оплату праці програмістам	12,3	9,5	3,2
Витрати на оплату праці системним адміністраторам	3,1	4,8	5,2
Зовнішні постачальники послуг;	0,5	0,5	0,5
Передача даних і комунікації	0,3	0,4	0,6
Витрати на управління і адміністрування	2,3	2,4	2,6
Підтримка апаратного забезпечення	4,3	5,4	8,6
Підтримка програмного забезпечення	4,1	8,8	7,2
Підтримки і поліпшення програмних додатків	5,1	6,8	7,2
Всі інші витрати, наприклад на навчання, послуги HR-агентств або на юридичні послуги.	1,1	2,8	2,2

Джерело: розроблено автором на основі прогнозного методу

Тепер докладніше розглянемо проблеми, супутні Інтернет-банкінгу.

Таких проблем накопичилося вже чимало. Частина їх пов'язана зі специфікою банківської справи, частина обумовлена своєрідністю мережі Інтернет [45,с. 45-87].

Не так давно банки могли відносно спокійно ігнорувати невисокий, але все ж існуючий попит населення на банківські інтернет-послуги. І до недавнього часу це не могло відчутно вплинути на їх ринкове становище. Але ситуація змінюється: середній клас в Україні відчуває себе все впевненіше; росте споживання як товарів повсякденного попиту, так і тривалого користування; збільшується попит на платні послуги. Все це вже зараз змушує споживачів частіше звертатися до послуг банків і не тільки. Ті ніші, в яких банки виявляються не досить активні (платежі без відкриття рахунків, передплачені фінансові продукти, інтернет-розрахунки), дуже швидко займають більш мобільні фінансові компанії.

Якщо розглядати кількісні показники діяльності українських банків, що просувають інтернет-сервіс для фізичних осіб, то вони не зазнали істотних змін. За найоптимістичнішими оцінками загальна кількість обслуговуваних через мережу Інтернет клієнтів - фізичних осіб, сьогодні становить близько 20 тис. Фінансові показники використання клієнтами інтернет-послуг виглядають краще. За останній рік загальний місячний оборот по рахунках клієнтів, які використовують системи Інтернет-банкінгу, виріс в 3-4 рази. При цьому останнім часом середньомісячний приріст обороту досягає 10-12%.

Розробка і впровадження програмних систем, за винятком найпримітивніших, завжди вимагає значних організаційних зусиль. У разі розподілених комплексів обсяг таких зусиль багаторазово зростає, а для платіжних систем стає величезним, оскільки у кожної з них до списку обов'язкових організаційних заходів додається координація дій між усіма її учасниками або навіть забезпечення умов для ведення спільної розробки. Крім того, залучення до платіжної системи нових учасників пов'язане з

необхідністю професійних дій. Виникають проблеми в області контактів з владою.

Вирішення цих непростих завдань вимагає значних витрат. На думку піонерів Інтернет-банкінгу - представників «Гута-банку» і «Автобанка», їх уже досить довго працюють платіжні комплекси стануть окупаються тільки через 2-3 роки при збереженні динаміки зростання кількості клієнтів і збільшення обороту коштів[38].

Питання окупності - найболючіше для всіх проектів, пов'язаних з глобальною світовою мережею Інтернет. Разом з тим є цілком піддаються оцінці переваги, які може отримати банк при добросовісної реалізації інтернет-рішення. Це, в першу чергу економія на обслуговуванні приватних клієнтів за рахунок автоматизації цього процесу. За загальною оцінкою, проведення операції з використанням людської праці обходиться приблизно в один долар (в цю оцінку закладається і можливість помилки). При здійсненні операцій через Інтернет їх вартість падає до десятка центів, а при великих масштабах (починаючи від 50 тис. Чол.), Вийти на які в кінцевому рахунку і розраховують великі банки, і до декількох центів.

Варто, щоправда, відзначити, що серйозної економії і значну ефективність проекту можна домогтися в тому випадку, якщо дотримуватися комплексного підходу до розвитку Інтернет-банкінгу. У числі комплексних послуг можливі домашній банк, Інтернет-трейдинг, система обслуговування юридичних осіб та електронні торгові майданчики, електронні магазини і платіжні системи для інтернет-торгівлі.

Таким чином, можна стверджувати, що інтернет-проект банку окупається за рахунок непрямих факторів: збільшення активів, залучення нових клієнтів, зростання оборотів і трансакційних комісій, тобто за рахунок факторів, що виявляються в інших підрозділах банку.

Дуже серйозна проблема на шляху розробки і впровадження інтернет-проект банку - це кадрова проблема. Якість і оперативність вирішення будь-якої задачі безпосередньо залежать від кваліфікації фахівців, які за неї

беруться. Для розробки і супроводу систем Інтернет-банкінгу сьогодні необхідні програмісти (причому працюють не тільки в області інтернет-технологій), системні адміністратори, веб-дизайнери, веб-програмісти, експерти з комп'ютерної та комунікаційної захисту, економісти, маркетологи, юристи. Всі вони повинні добре уявляти собі світ мережі Інтернет, що зараз далеко не завжди можна досягти. Дуже важко, наприклад, відшукати юриста, який знайомий з електронними комунікаціями. Те ж саме відноситься до професіоналів мережевої безпеки.

На шляху Інтернет-банкінгу виникли і психологічні проблеми. У середовищі банкірів зустрічаються дві крайні точки зору. Ті, хто дотримується першої з них, вважають: «Інтернет - це небезпечно, і нам він не потрібен». Позиція друге протилежна: «Інтернет - це надзвичайно перспективно, і необхідно розвивати інтернет-бізнес чого б нам це не коштувало». Обидва радикальних судження лише відображають різні стадії, які зазвичай проходять люди, починаючи знайомитися з мережею Інтернет. Так, абсолютне заперечення доцільності її використання характерно для тих, хто погано знайомий з глобальною світовою мережею Інтернет. Фанатична ж віра властива тим, хто тільки що дізнався про відкриваються горизонти. Наслідком першого з помилок може стати технологічне відставання банку, а результатом другого - витрачання значних коштів без конкретної віддачі.

Є єдиний вірний спосіб, що дозволяє виробити більш професійне ставлення до мережі Інтернет, - потрібно просто продовжувати його освоєння.

Складніше йде справа з суспільством в цілому. Активна аудиторія мережі в Україні поки невелика: близько 800 тис. - 1 млн осіб (за даними агентства Monitoring.Ru), і майже вся вона зосереджена в декількох великих містах. Більшість або перебуває поки в стадії першого помилки, або взагалі не думає про мережу Інтернет. Звичайно, ситуація поступово змінюється, але все-таки занадто повільно, на що є безліч причин, в тому числі і економічних. Проте, той факт, що користуються банківською системою і працюють в

мережі Інтернет люди найбільш соціально активні, вселяє надію в те, що їх кількості виявиться досить хоча б спочатку, на перших етапах розгортання систем Інтернет-банкінгу. Є ймовірність, що Інтернет підніме інтерес до банківського сервісу. Згідно з даними опитувань, переважна більшість банкірів вважає, що зручність Інтернет-обслуговування стане в найближчому майбутньому важливим фактором залучення коштів клієнтів в банки.

Що стосується психологічних труднощів, то до них слід зарахувати страх втратити в мережі свої гроші. Інтернет-банкінгу зовсім не приносять користі численні публікації про масові зломи і крадіжки з комп'ютерних систем. Однак, проблема ця має скоріше суспільні і юридичні коріння, ніж технічні або якісь інші.

Крім перерахованих вище існують ще й серйозні технічні труднощі і проблеми, пов'язані з електронно-цифровим підписом (ЕЦП).

Основних технічних проблем кілька:

По-перше, реалізація. На додаток до звичайних труднощів додаються ті, що пов'язані з вибором інструменту і програмної технології.

По-друге, створення потрібної конфігурації. Складність полягає у величезній різноманітності системного програмного забезпечення для Інтернет-комплексів. Сюди ж відноситься проблема вибору веб-сервера, проксі-сервера, брандмауера, поштового сервера, FTP-сервера і т.д. і т.п. Внаслідок цього тут зазвичай починають домінувати кадровий і фінансовий підходи - перевага віддається системам, які або знайомі співробітникам відділів автоматизації, або будуть простіше в освоєнні, або фахівці з їх обслуговування обійдуться банку дешевше[60].

По-третє, захист. Серйозні фахівці вже відмовляються обговорювати її в технічному аспекті. Учасники одного з семінарів R-Style Software Lab. оцінили проблему безпеки як варту уваги, але не більше ніж всі інші.

Що стосується проблем, пов'язаних з ЕЦП, то слід зазначити, що в Державній Думі в першому читанні був прийнятий Закон «Про електронний цифровий підпис», суперечки навколо якого не вщухають з самого моменту

появи перших версій проекту. Якщо необхідність закону ніхто не оспорує, то його вміст викликає ряд питань. Так, до числа обов'язкових реквізитів сертифіката відкритого ключа (ст. 6 п. 1 проекту Закону) включено вимогу, що зобов'язує вказувати правовідносини, в рамках яких даний сертифікат використовується. З цього випливає, що клієнт або буде змушений на кожен вид відносин генерувати окремий ключ і оформляти у відповідному центрі сертифікат, або постаратися відразу ж передбачити всі необхідні йому відносини і перерахувати їх в сертифікаті. При цьому він все одно не гарантований від ситуації, коли в процесі його життєдіяльності виникне новий вид правовідносин, відсутній в сертифікаті. Слід також зазначити, що практично в будь-якому договорі відбивається цілий комплекс різних правовідносин, і далеко не всі вони очевидні для кінцевого користувача. На практиці необхідно буде перед формуванням ЕЦП проводити правовий аналіз документа, що, погодьтеся, трохи важко. В іншому випадку виникає маса можливостей для зловживань кожної зі сторін.

Для регулювання значної частини взаємин в законі проводиться відсилання до інших нормативних актів, які в даний час відсутні. Не менш значну частину відносин закон передбачає регулювати взаємною домовленістю сторін, при цьому ніяк не регламентується форма такої домовленості (письмовий договір і т.п.). У проекті Закону недостатньо опрацьовані питання розподілу відповідальності між учасниками електронного обміну і засвідчують центрами.

Відповідно до пункту 1 статті 8 проекту Закону, підтверджуючий центр може бути виключно комерційна організація. Дана вимога відразу ж обмежує права некомерційних організацій, а їх частка в електронному взаємодії не так мала. Одним з варіантів вирішення даного протиріччя було б чітку вказівку, що дія даного проекту Закону не поширюється на некомерційні відносини.

Також не зовсім зрозуміла суть цієї вимоги в тому випадку, якщо ЕЦП почнуть використовувати державні організації, які також можуть вести електронний обмін в системах загального користування.

Необхідно також торкнутися питання ліцензування. Згідно з чинним законодавством технічне обслуговування засобів криптографічного захисту інформації (СКЗИ) підлягає ліцензуванню, однак, це не означає, що кожен учасник інформаційного обміну повинен отримувати таку ліцензію (відповідно до системи сертифікації засоби ЕЦП відносяться до ЗКЗИ) - досить, щоб таку ліцензію мав організатор системи.

Пункт 1 статті 6 вимагає, щоб сертифікат відкритого ключа підпису в обов'язковому порядку містив прізвище, ім'я та по батькові власника. Така принципова позиція про неможливість використання псевдоніма викликає подив, тому що не дозволяє, наприклад, використовувати ЕЦП для участі в конкурсах під девізом або псевдонімом.

Досить спірним представляється і вимога до здатності ЕЦП нести громадянську відповідальність в розмірі не менше, ніж в 1000 разів перевищує максимальну межу угоди, що вказується в сертифікаті. Така вимога, фактично, дискримінує форму укладення угоди в електронному вигляді з використанням ЕЦП - угоди на значні суми просто неможливо буде підписати за допомогою ЕЦП.

Закон має на увазі використання ЕЦП як аналога підпису фізичної особи, навіть якщо підпис ставиться їм не як приватна особа, а як уповноваженим представником юридичної особи. Дане положення представляється логічним, тому що воно просто проектує склалася в «паперовому» обороті відносини. Проте, щоб уникнути непорозумінь в сертифікаті відкритого ключа, який оформляється посадовій особі, необхідно вказувати, що виданий він не просто клієнту, а голові правління (далі йде прізвище, ім'я та по батькові клієнта), що діє на підставі довіреності або статуту підприємства. Легко помітити, що в даному випадку клієнт має два сертифікати і як фізична особа, і як уповноважена особа якогось юридичної особи.

Таким чином, цей без сумніву потрібний і довгоочікуваний Закон потребує серйозного доопрацювання.

Поряд з іншими проблемами розширення ринку Інтернет-банкінгу дві причини - недостатня пропозиція послуг і проблеми безпеки, - безумовно, є ключовими для сьогоdnішнього етапу його розвитку в Україні. Залишається сподіватися, що вітчизняні банки нарешті зрозуміють, що перспективи розвитку ринку онлайнових послуг знаходяться цілком у їхніх руках і залежать від їх ініціативи (або від ініціативи їх конкурентів).

В Інтернет-банкінгу є і іміджевий елемент. Він полягає в тому, що, коли набирається критична маса банків, що пропонують таку послугу, ті, хто таку послугу не пропонує, починають програвати. Вони втрачають клієнтів, і це вже чистий збиток. Частка банків, що надають послуги Інтернет-банкінгу, зараз вкрай низька, але серед них такі, як «Автобанк», «Гута-банк», «Менатеп-СПб». Виходить, що сектор великих банків, що працюють з населенням, вже досить сильно «інтернетизована», тому відсутність цієї послуги означає (хоча поки в основному іміджевий), але вже програш.

Розглянемо тепер перспективи Інтернет-банкінгу. Якщо говорити про перспективи, то не можна не відзначити прогнози західних аналітиків. Так, в дослідженні компанії Cap Gemini / Ernst & Young говориться, що до 2003 року частка банківських операцій, що здійснюються через мережу Інтернет, в Європі може зрости до 25%. Аналогічний прогноз для США набагато скромніше - всього лише 12%.

В Україні ж цей показник на той час, швидше за все, наблизиться до сьогоdnішнього рівня розвитку західних ринків - 3-4% від фінансових транзакцій будуть припадати на операції, що здійснюються через Інтернет (за оцінкою «Інтернет - Маркетинг»). Однак це тільки середньостатистичний показник. Поряд з цим буде досить багато банків, як загальнонаціональних, так і регіональних, рівень «інтернетизації» операцій яких складе 30% і більше.

Хотілося б відзначити сучасні тенденції розвитку Інтернет-банкінгу в Україні. По-перше, зросла активність і посилилася роль розробників спеціалізованого обладнання та програмного забезпечення для потреб

Інтернет-банкінгу: як вітчизняних компаній, що спеціалізуються на банківській автоматизації, так і західних розробників, що виходять на наш ринок. Наприклад, російська компанія «БІФІТ» розробила систему iBank, яка сьогодні вже експлуатується в 23 російських банках. Кількість користувачів нової послуги в кожному з цих банків становить від 30 до 250 клієнтів - юридичних осіб.

По-друге, Інтернет-банкінг розвивається або в комплексі, або паралельно з розвитком тими ж банками коштів організації електронної комерції - платіжних і торгових інтернет-систем. Приклади такої діяльності: спільний проект «Автобанка» і компанії «Ай-Ті» - платіжна інтернет-система «ЕлІТ-Карт», платіжна система CyberPlat; проект банку «БІН» і компанії «Ай-Ті» - система «Кортис», проект банку «Менатеп-СПб». До цього слід додати і те, що паралельно з послугами Інтернет-банкінгу в банках і близьких до них компаніях, які часто входять в одну фінансову групу, активно розвиваються й інші інтернет-послуги: інтернет-трейдинг і інтернет-страхування.

По-третє, розширюється впровадження в банках одночасно з інтернет-банкінгом і інших напрямів віддаленого банківського сервісу: телефонного банкінгу, РС-банкінгу та новинки цього року - WAP-банкінгу (спільний проект «Гута-банку» і МТС). При цьому різні форми віддаленого обслуговування між собою не конкурують, а навпаки, багато в чому доповнюють один одного, надаючи клієнтам широкий вибір каналів доступу до власних банківських рахунків.

Сьогодні є всі підстави припускати, що найближчим часом українських ринок Інтернет-банкінгу чекають серйозні прогресивні зміни - як кількісні, так і якісні. Великі надії вселяє прийняття Думою Закону «Про електронно-цифрового підпису (ЕЦП)» і очікуване в зв'язку з цим поліпшення законодавчого клімату, що визначає взаємини в сфері електронних послуг. Сам факт наявності подібного закону повинен зробити оздоровчий ефект. Не секрет, що часто саме через відсутність відпрацьованої правової бази (не всіх

власноручним підписом) багато банків не поспішали з впровадженням та використанням систем Інтернет-банкінгу. Позитивний психологічний вплив прийняття закону матиме навіть більше значення, ніж юридичні наслідки.

У майбутньому році продовжиться екстенсивний розвиток ринку корпоративного Інтернет-банкінгу. Однак активний розвиток Інтернет-банкінгу буде можливо тільки за умови, що самі банки почнуть активніше просувати послуги інтернет-банкінгу своїм клієнтам. Основна проблема ринку - слабка інформованість клієнтів банків про можливості дистанційного обслуговування за допомогою Інтернет-банкінгу; багато банків не проявляють ніякої активності в цьому напрямку, обмежуючись лише повідомленням про можливість надання даної послуги, вивішеному в клієнтському залі. Безумовно, зусиль одних компаній-розробників для підтримки високих темпів розвитку ринку скоро виявиться недостатньо. Сьогодні різними формами віддаленого банківського обслуговування в Україні користуються за різними оцінками від 20 до 30% клієнтів, що, в общем-то, і не дуже мало. Однак переважна більшість клієнтів продовжують за інерцією носити або возити платіжні доручення в банки. Ось де ховається основний потенціал розвитку ринку.

Найближчим часом повинні відбутися серйозні зміни і в сегменті персонального Інтернет-банкінгу. Зростання платоспроможного попиту з боку населення, активізація небанківської конкуренції за заощадження і платежі фізичних осіб, вихід на ринок декількох великих банків з повноцінною послугою Інтернет-банкінгу збільшить активність інших банків в цьому сегменті їх діяльності. Потужним поштовхом у розвитку ринку повинен стати випуск провідними розробниками систем Інтернет-банкінгу рішень, орієнтованих виключно на фізичних осіб.

Продовжиться і розвиток технологій Інтернет-банкінгу. Це розвиток буде просуватися, перш за все, в двох напрямках: по-перше, в розширенні функціональних можливостей поточних рішень, додаванні перспективних

сервісів (WAP, SMS), створення торгових майданчиків і галузевих інтернет-аукціонів; по-друге, в освоєнні нових платформ, в першу чергу КПК, цифрових комунікаторів (смартфони), мобільних телефонів.

Великі надії покладаються на рішення проблеми, пов'язаної з протиріччям між онлайн-процесом доставки документів між клієнтом і банком і офлайн-процесом проведення платежу в банку і між банками. С переходом РКЦ на систему онлайн-платежів зростає інтерес клієнтів до Інтернет-банкінгу, так як для учасників платежу головне вчасно побачити гроші на рахунку одержувача платежу.

Однак головною тенденцією розвитку ринку найближчим часом має стати зміна стратегічних установок банкірів щодо Інтернет-банкінгу, що знаменують перехід від стратегії «щоб було», до стратегії «ефективного використання». Сьогодні вже недостатньо мати в банківському портфелі просто якусь послугу, яку можна презентувати як Інтернет-банкінг. Клієнтам - і корпоративним і приватним - потрібні якісні послуги в сфері Інтернет-банкінгу (причому різні для різних сегментів), що надають повний набір сервісів по управлінню фінансами через мережу Інтернет. А це вимагатиме від банків як мінімум зміни ставлення до Інтернет-банкінгу.

З іншого боку його ефективне використання неможливо без чіткої економічної опрацьованості проектів по впровадженню і подальшому просуванню інтернет-послуг. Тут особливе значення має правильне розуміння ролі і місця Інтернет-банкінгу для конкретного банку. Інтернет-банкінг - це віртуальний автоматизований операційний зал банку (а не ще одна додаткова послуга), який може приносити реальний прибуток. Тому для банку дуже важливо мати стратегію розвитку свого віртуального фронт-офісу. Важливо включити стратегію розвитку віддаленого банківського сервісу в якості одного з важливих напрямків розвитку бізнесу банку. І це буде виправдано, - адже вже найближчим часом Інтернет-банкінг стане однією з ключових послуг, якість і умови обслуговування по якій будуть визначальними для клієнтів при ухваленні рішення про вибір банку.

На Заході банківський інтернет-сервіс, будучи одним з найбільш динамічних сегментів електронної комерції, продовжує розвиватися стрімкими темпами разом із зростанням числа користувачів мережі Інтернет, частка яких у населенні розвинених західних країн вже складає в середньому більше 40%. При цьому деякі західно-європейські країни випереджають за темпами освоєння глобальної світової мережі Інтернет визнаних лідерів з Північної Америки: Норвегія - 48% населення, США - 45%, Швеція - 42%, Канада - 41%, Фінляндія - 38%, Данія - 35 %, Великобританія - 25% (за даними на початок 2000 р).

Одночасно зі збільшенням інтернет-популяції зростає і кількість клієнтів, які здійснюють банківські операції через Інтернет. Інший важливий показник розвитку ринку - кількість банків, що розвивають Інтернет-банкінг. Так, влітку 2000 року вже 71 з 100 найбільших банків США надавали своїм клієнтам інтернет-сервіс, в тому числі 9 з 10 найбільших, серед яких лідери американського банківського бізнесу: Citicorp Bank of America, Chase, Bank One, First Union, Wells Fargo. Однак європейські банки не тільки не відстають від американських колег і за кількістю банків, і за оборотами в цій сфері, але і обходять їх. Так, за даними Cap Gemini / Ernst & Young, європейці нарешті випередили своїх американських конкурентів по частці банківських операцій, що здійснюються з використанням мережі Інтернет. В Європі 4% всіх банківських операцій здійснюється через Інтернет, а в США - 3% (в ході дослідження були оброблені відомості, отримані від 125 банків з 21 країни). Всього ж сьогодні в світі налічується більше 1500 банків, що мають в своєму арсеналі послуги Інтернет-банкінгу.

В Україні протягом останнього року Інтернет-банкінг набуває все більшого поширення. Сьогодні вже не один-два, а близько 40 банків пропонують різні форми віддаленого банківського сервісу з використанням мережі Інтернет. Список українських банків з переліком та описом онлайн-банківських послуг, пропонованих клієнтам, можна знайти на сайті «Фінансові Інтернет-послуги в Україні». При цьому більше половини

банків воліють розвивати послуги Інтернет-банкінгу виключно для юридичних осіб, вважаючи позиціонування на клієнтів - фізичних осіб не виправданим в даний час. Причина такого вибіркового підходу полягає в «прохолодних» відносинах між банками і приватними клієнтами, що склалися після 1998 р цілому дані свідчать про те, що від спроб випробування нових послуг клієнти вітчизняних банків все активніше переходять до регулярного використання інтернет-послуг. Однак цей перехід відбувається тільки за умови, що ці послуги відповідають певним вимогам і очікуванням клієнтів. Так, за даними компанії «Інтернет - Маркетинг», провідні банки, активно обслуговують фізичних осіб через Інтернет, - «Автобанк» і «Гута-банк» - мають дуже хороші показники діяльності своїх систем Інтернет-банкінгу.

Проаналізувавши розвиток Інтернет-банкінгу, можна виділити три найбільш важливі характеристики систем Інтернет-банкінгу, необхідні для клієнтів:

- 1) функціональні можливості (доступні клієнтам операції);
- 2) зручність користування системою (призначений для користувача інтерфейс);
- 3) забезпечення безпеки зберігання та передачі фінансової інформації.

Важливість саме цих характеристик підтверджується результатами численних опитувань користувачів (не тільки західних, а й вітчизняних) і детальним аналізом фахівців, які розробляють системи Інтернет-банкінгу.

Чим ширше функціональні можливості системи Інтернет-банкінгу, тобто чим більше послуг доступна клієнтам банку через мережу Інтернет, тим більш повноцінною і затребуваною є така система. Дійсно, свідоме чи вимушене обмеження функціональних можливостей банківського інтернет-сервісу дуже сильно зменшує привабливість подібних систем, тому що за деякими з банківських послуг клієнту все-таки доведеться йти в банк. Тому, прагнучи зробити системи Інтернет-банкінгу конкурентоспроможними, банки намагаються наділити їх практично всім спектром послуг, які доступні

клієнтам в офісі банку. У числі цих послуг: операції з коштами на власних рахунках (виписки, перекази за своїми рахунками, робота з пластиковими картами), інвестування коштів (депозити, цінні папери), розрахунки з контрагентами (разові і періодичні платежі) і т.д.

Зручність тієї чи іншої системи Інтернет-банкінгу, як правило, виражається в наступному:

- наскільки дружній призначений для користувача інтерфейс має клієнтська частина системи;
- наскільки зрозуміла і проста установка і налаштування програмного забезпечення;
- наскільки зручні і прості звичайні прийоми виконання операцій в системі для отримання різних банківських послуг, особливо для користувачів-новачків.

Саме ця характеристика Інтернет-банкінгу - зручність застосування - є однією з найслабших місць більшості (за рідкісним винятком) вітчизняних систем. Важливо розуміти, що в створенні складних систем, призначених для масового використання нефахівцями в комп'ютерних технологіях, повинні брати участь, крім програмістів, ще й команда проектувальників інформаційних систем, маркетологів, психологів і фахівців з розробки графічних інтерфейсів користувача (GUI). Тільки в цьому випадку можна розраховувати на отримання продукту, який зможе завоювати симпатії користувачів і, при ефективної стратегії просування, відповідні ринки.

Питання організації безпеки при створенні і експлуатації систем Інтернет-банкінгу мають найважливіше значення. В цілому ж до проблеми безпеки банківського інтернет-сервісу потрібно підходити, як і до будь-яким іншим ризикам, - прикладати розумні зусилля по їх зменшенню за рахунок впровадження професійних рішень і страхувати ризики.

3.3 Прогнозні показники діяльності АТ «Укресімбанк» за умов впровадження запропонованих заходів

При формуванні і вдосконаленні банківської системи України обов'язковою умовою повинно бути використання світового досвіду. Звичайно, банки розвинутих країн працюють в інших економічних умовах, але їх методи роботи можуть бути адаптовані до застосування і в нашій державі.

При запровадженні таких ситсем щодо удосконалення банківської діяльності як інтернет банкінг з великою функціональністю, використання системи Bif Data, блокчейну та Smart - контракту показники банку за системою CAMELS будуть покращені.

Рейтингова оцінка банку буде покращена з 5—15 % — 2 (задовільний), до 1-5 % - 1(сильний)

Аналіз ефективності роботи банку за наявності нових систем коефіцієнт прибутковості більше 1,0 % — 1(сильний).

Аналіз ліквідності банку. Ліквідність аналізують з метою з'ясування спроможності банку відповідати за своїми зобов'язаннями в установлений термін і без втрат.

При використанні новітніх технологій буде збільшений потік клієнтів завдяки системам надійності та зручності.

Рейтинг 1 (сильний). Високий рівень ліквідності активів. Значення показників постійно підтримується на рівні, що перевищує установлені нормативи. Високий рівень залучених коштів у формі депозитів. Спроможність швидко залучати кошти за помірну плату. Коефіцієнт ліквідності вищий, ніж в інших банків.

Банк має характеристики, подібні до характеристик банку з рейтингом 1, але є окремі недоліки, пов'язані з одним або кількома вище зазначеними факторами. Ці недоліки можуть бути виправлені в досить короткий термін без додаткового контролю служби банківського нагляду.

Визначення сукупного рейтингу банку. Сукупний рейтинг визначається на підставі рейтингових оцінок за кожним із шести компонентів за п'ятибальною шкалою. Визначення сукупного рейтингу має бути добре обґрунтованим і враховувати всі основні фактори, що відображені при отриманні рейтингових оцінок за всіма компонентами. При цьому аналізується, скільки компонентів мають однакову рейтингову оцінку. Комплексна рейтингова оцінка, як правило, виставляється за рейтинговою оцінкою, що зустрічається найчастіше.

Прогнозні показники прибутковості АТ «Укресімбанк» з урахуванням запропонованих заходів за 2019-2021рр. показані у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Прогнозні показники прибутковості АТ «Укресімбанк» з урахуванням запропонованих заходів за 2019-2021рр.

Показники	Прогнозні значення		
	2019рік	2020рік	2021 рік
Адекватність регулятивного капіталу , %	12,70%	15,70%	16,00%
Рентабельність активів, %	5,80%	7,09%	9,13%
Рентабельність капіталу, %	0,50%	1,60%	3,80%
Чиста процентна маржа, %	10,90%	21,30%	23,10%
Чистий спред, %	7,40%	4,70%	6,50%
Рентабельність витрат на персонал	0,20%	4,40%	5,30%
Маржа прибутку, %	10,10%	25,10%	26,10%
Дохідність активів, %	7,20%	10,10%	15,30%
Прибутковість капіталу, %	6,10%	10,20%	16,10%
Прибутковість активів, %	5,60%	8,80%	13,60%

Джерело: розроблено автором на основі прогнозного методу

Отже, для підвищення стійкості банків у несприятливих економічних умовах використання новітніх технологій без втручання людини, орієнтований для всіх країн світу. Для підвищення стабільності, тому і прибутковості, у західних країнах використовують диверсифікацію ризиків банку, створення спеціальних резервів для різних установ, обмеження певних операцій, публічність звітів банків про фінансовий результат тощо.

Розглянемо можливі шляхи удосконалення фінансових показників АТ «Укресімбанк» .

В управлінні активами банку варто звернути увагу на наступні моменти:

1. Управління готівкою повинно бути більш ефективним, тобто необхідно планувати притоки і відтоки готівки і розробити графіки платежів. Терміни, на які банк розміщає кошти, повинні відповідати термінам залученим ресурсів. Не припустимо перевищення коштів на рахунках активу над коштами на рахунках пасиву.

2. Акцентувати увагу на підвищенні рентабельності роботи в цілому і на прибутковості окремих операцій зокрема. Так в управлінні кредитним портфелем необхідно:

- контролювати розміщення кредитних вкладень по ступені їхнього ризику, форм забезпечення повернення позичок, рівню прибутковості. Частка кожної групи кредитів у загальній сумі кредитних вкладень комерційного банку і її зміна є основою для прогнозування рівня коефіцієнта ліквідності, показує можливості продовження старої кредитної політики банку або необхідність її зміни;
- обмежити розмір кредиту, наданого одному позичальнику частиною власних коштів;
- видавати кредити можливо більшому числу клієнтів при зберіганні загального обсягу кредитування;
- вжити заходів по стягненню простроченої позичкової заборгованості і нарахований відсотків за користування кредитами.

3. Застосовувати методи аналізу групи розрахункових рахунків клієнтів і інтенсивності платіжного обороту по кореспондентському рахунку банку. Результати такого аналізу є основою для аргументованого перегруповання активів балансу банку.

4. Працювати над зниженням ризику операцій. При цьому необхідно пам'ятати, що термінові заходи, що починаються кредитними інститутами для підтримки своєї ліквідності і платоспроможності, як правило, пов'язані з ростом витрат банку і скороченням їхнього прибутку.

Для розпізнавання ризиків незбалансованості ліквідності балансу і неплатоспроможності комерційного банку потрібне створення спеціальної системи щоденного контролю за рівнем приведених вище показників ліквідності, аналізу чинників, що впливають на їхню зміну. Прогнозний показник ліквідності занесено до таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Нормативи ліквідності АТ «Укресімбанк» прогноз на 2019-2021рр.

Назва статей	Станом за 2019	Станом за 2020	Станом за 2021	Нормативне значення
Середньозважене значення нормативу співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів	40,6	45,7	47,3	не менше 9 %
Норматив миттєвої ліквідності	51,1	54,8	55,2	не менше 15%
Норматив поточної ліквідності	76,2	78,3	80,5	не менше 40%
Норматив короткострокової ліквідності	65,4	70,3	72,6	не менше 50%

Джерело: розроблено автором на основі прогнозного методу

Для цього доцільне створення бази даних, що дозволяє оперативно одержувати всю необхідну інформацію для здійснення аналітичної роботи, на основі якої буде формуватися політика банку. У якості джерела для формування бази даних нами розглядаються як укладені так і ті що проробляються кредитні і депозитні договори, договори про позики в інших банків, відомості про потребу в кредиті під товари відвантажені, термін оплати яких не наступив, щоденне зведення оборотів залишків по балансових рахунках, щоденна відомість залишків по особових рахунках, відомості по позабалансових рахунках, відомості про оборотність кредитів і т.п.

Таким чином, банк повинний самостійно забезпечувати підтримку своєї прибутковості і рентабельності на заданому рівні на основі як аналізу її стану, що складається на конкретні періоди часу, так і прогнозування результатів діяльності і проведення в наступному науково обгрунтовані економічної політики в області формування статутного капіталу, фондів спеціального призначення і резервів, залучення позикових коштів сторонніх організацій, здійснення активних кредитних операцій.

Придбання і введення в експлуатацію технічних і спортивно-тренувальних засобів, зброї і спеціальних засобів відповідно до вимог нормативних актів про охорону праці. При цьому обов'язковою є наявність сертифіката – висновок про відповідність стандартам безпеки і санітарно-гігієнічним вимогам, експертизи проектної документації про дотримання вимог безпеки, акта прийому до експлуатації устаткування погодженому і затвердженого у встановленому порядку;

спецодягом і засобами індивідуального захисту тих працівників підрозділу, яким це необхідно за встановленими нормами;

організує у встановленому порядку зі службою охорони праці перевірку знань (атестацію) з питань охорони праці і пожежної безпеки керівників підрозділу (при призначенні на посаду і надалі не рідше 1 разу на 3 роки) і персоналу, що виконує роботи підвищеної небезпеки (при призначенні на посаду і далі не рідше 1 разу на рік);

розробляє у встановленому порядку спільно зі службою охорони праці інструкції з охорони праці при виконанні робіт, проведених у підрозділі, здійснює їхній перегляд при зміні нормативних актів, на підставі яких вони розроблялися, але не рідше одного разу на 3 роки для робіт підвищеної небезпеки й одного разу на 5 років - для інших робіт, і забезпечує дотримання встановлених інструкціями вимог безпеки.

Прогнозні показники рентабельності банку на 2019-2021рр. За умов стабільної ситуації наведено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Показники рентабельності АТ «Укресімбанк» за 2019-2021рр.

Показник	2019	2020	2021
1. Рент-сть активів	0,033	0,038	0,055
2.Рентабельність власного капіталу	0,128	0,131	0,139
3.Коефіцієнт рентабельності одиниці продукції	1,128	1,222	1,301
4.Рівень загальних витрат	1,5	1,1	0,9

Джерело: розроблено автором на основі прогнозного методу

При використанні сучасних технологій показники рентабельності порівняно з 2020р., у 2021р. рівень окупності чистим прибутком активів банку збільшиться. Порівняно з 2020р., у 2021р. рівень окупності чистим прибутком власного капіталу банку збільшився на 0,017. Цей показник показує скільки доходу припадає на 1 грн. затрачених коштів. Як ми бачимо,у порівнянні з 2020р., у 2021р. показник збільшиться, але на 1 грн. затр .коштів припадає прибутку 0.18 грн.. Рівень витрат за 2021р. збільшився, в порівнянні з 2020р.

У результаті розрахунку показників, які характеризують прибутковість і рентабельність банку, необхідно відмітити, що його прибутковість має тенденцію до збільшення при умові введення нових технологій які покращать роботу банку.

Висновки до розділу 3

Отже шляхи вдосконалення управління міжнародними комерційними операціями банку є розвиток інтернет-банкінгу. Все більша кількість банків починають впроваджувати системи, які дозволяють їм взаємодіяти з клієнтами через Інтернет. Так, на думку фахівців, близько половини всіх клієнтів банків, що впровадили подібні системи, можуть в подальшому використовувати глобальну світову мережу Інтернет для взаємодії з банками.

Чим ширше функціональні можливості системи Інтернет-банкінгу, тобто чим більше послуг доступна клієнтам банку через мережу Інтернет, тим більш повноцінною і затребуваною є така система. Дійсно, свідоме чи вимушене обмеження функціональних можливостей банківського інтернет-сервісу дуже сильно зменшує привабливість подібних систем, тому що за деякими з банківських послуг клієнту все-таки доведеться йти в банк. Тому, прагнучи зробити системи Інтернет-банкінгу конкурентоспроможними, банки намагаються наділити їх практично всім спектром послуг, які доступні клієнтам в офісі банку. У числі цих послуг: операції з коштами на власних рахунках (виписки, перекази за своїми рахунками, робота з пластиковими картами), інвестування коштів (депозити, цінні папери), розрахунки з контрагентами (разові і періодичні платежі) і т.д.

У результаті розрахунку показників, які характеризують прибутковість і рентабельність банку, необхідно відмітити, що його прибутковість має тенденцію до збільшення при умові введення нових технологій які покращать роботу банку.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Запропоновано нове розв'язання наукової задачі, що полягає у розробці теоретичних і методичних засад комплексного управління активами і пасивами комерційного банку для підвищення ефективності його діяльності в умовах економіки трансформаційного періоду.

Встановлено, що пошук ефективних засобів та інструментів управління комерційним банком обумовлений необхідністю вирішення проблем, які є актуальними на сучасному етапі розвитку банківської системи, серед яких: загострення конкурентної боротьби, зниження прибутковості операцій, необхідність нарощування капітальної бази, розвинутість інсайдерських стосунків, адаптація систем управління банком до існування в конкурентному середовищі.

Подано нове визначення та обґрунтування теоретичних засад комплексного управління активами і пасивами як цілеспрямованого динамічного процесу скоординованого управління активними і пасивними операціями банку з позицій ризику та дохідності.

Встановлено, що поряд зі структурою балансу, показниками прибутковості, достатністю капіталу предметом УАП є ризики процентної ставки, валютний, ліквідності, які потребують спільного розгляду активів і пасивів у процесі їхньої взаємодії. При комплексному управлінні активами і пасивами в нерозривному зв'язку необхідно розглядати не лише напрямки діяльності банку, зокрема, формування ресурсної бази, розміщення коштів, стабілізацію надходжень, оптимізацію витрат, моніторинг ризиків, а також і етапи управлінського процесу за кожним з окреслених напрямків: планування, облік, контроль, аналіз, регулювання.

Визначено, що комплексне управління активами і пасивами передбачає розуміння стратегії банку та орієнтацію на стратегічні цілі в повсякденній діяльності. При націленості менеджменту на максимальний прибуток встановлюються обмеження на ризик, при прагненні мінімізувати ризики

необхідно утримувати показники прибутковості на заданому рівні. Конкретні прийоми УАП, що використовуються банками, дозволяють мати більші прибутки при підвищеному ризику за одними операціями та обмежувати ризики і отримувати помірковані надходження за іншими.

Проведений аналіз та узагальнення різних підходів до оцінки діяльності АТ «Укресімбанк» банку дозволили запропонувати систему показників, на основі якої можуть прийматися управлінські рішення. Всебічна оцінка діяльності АТ «Укресімбанк» включає аналіз активів і пасивів, їх узгодженості, наявних ризиків, достатності капіталу та ефективності діяльності. При комплексному управлінні активами і пасивами окремі операції оцінюються в термінах “ризик-дохідності” максимально повно, тому що витрати та доходи можуть відноситися як до пасивної, так і до активної частини балансу. Вироблення регулюючих впливів, оснований на результатах внутрішнього аналізу роботи АТ «Укресімбанк», повинно узгоджуватись з обмеженнями, які накладають конкуренція та ринкова кон'юнктура.

Запропонований інструмент для комплексного управління активами і пасивами модифікований звіт про структуру активів і пасивів за строками – базується на оцінці стабільності джерел коштів і ліквідності вкладень, дозволяє узгоджувати активні і пасивні операції як з точки зору вимог до ліквідності, так і обмежень процентного і валютного ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» із змінами і доповненнями // Галицькі контракти, №7, 1997;
2. Закон України “Про Національний банк України” №679-XIУ із змінами і доповненнями за станом на 7 грудня 2000;
3. Інструкція НБУ «Про затвердження Положення про застосування електронного підпису в банківській системі України» (у новій редакції) // Галицькі контракти, №2, 1997;
4. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління НБУ від 28.08.2001р. № 368, зі змінами від 17.12.2007р.
5. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон України, затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 №2121–III.
6. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 №368
7. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17.06.2004 № 280
8. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 25.01.2012 № 23.
9. Постанова Правління Національного банку України від 06.08.2009 р. № 460. Методичні рекомендації щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України
10. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 02.08.2004 № 361.

11. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
12. Абчук В. А. Комерція / В. А. Абчук. – Спб. : Изд-во Михайлова В. А., 2010.
13. А. М. Мороз, М. Д. Олексієнко, М. Ф. Пуховкіна та ін., Банківські операції, - 360с.
14. Прасолова С.П. Вовченко О.С. Операції банків в іноземній валюті на міжбанківському ринку, 2013.
15. Беляевский И. К. Основи комерції /, 2009. – 129 с.
16. Б. Козак, Н. Логвинова. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки 2010.
17. Бунеева Р. И. Комерційна діяльність: організація і управління / 2009. – 365 с.
18. Бусигін А. В. Найважливіший джерело економічного аналізу – 2011. – № 5. – С. 15.
19. Бернстайн Л.А.Аналіз фінансової звітності ,2006;
20. Банківський нагляд: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Грушко В.І., Лаптев С.М., Любунь О.С., Раєвський К.Є.] - Київ: Центр навч. л-ри, 2006. - 264 с.
21. Варналій З. С. Основи підприємництва : навч. посіб., 2002. – 239 с. 2013 р.
22. Васильченко З. М. Кошти населення у формуванні фінансових ресурсів банків / З. М. Васильченко // Фінанси України. — 2002. — № 4. — С. 94–104.
- 23.Васюренко О.В. Банківські операції: Навч. посіб. / Васюренко О.В. - [6-те вид., перероб. і доп.] - К.: Знання, 2008. – 51-59 с.
24. Довідник товарознавця непродовольчих товарів / Т. Г. Богатирьова, К. В. Большаков, Я. І. Ганштак і ін. - М.: Екон., 1982. - 336 с.
25. Дашков Л. П. Комерція і технологія торгівлі. / Л. П. Дашков, В. К. Памбухчянц. – М. : Информ.-внедрен. центр «Маркетинг», 2007. – 448 с.
- 26.Дедіков О.І., Фінансовий аналіз:Навчально-методичний посібник.- Дніпропетровськ,ДДФЕІ,2002;

27. Ефимова О.В. Финансовий аналіз—М.:Бухгалтерский учт,1996;
28. Іванов В.В. Аналіз надійності банку. Практичний посібник, 2010.-320с.;
29. Івасів Б.С. Операції комерційних банків : навчальний посібник.-К.: НМК ВО, 2006.
30. Заруба О., Шиллер Р. Фінансова стійкість комерційних банків : способи визначення. // Вісник НБУ, №7, 2013.
31. Кісельов А. П. Основи бізнесу / А. П. Кісельов. – К. : Вища шк., 1997. – 191 с.
32. Комерційне підприємництво: сучасний стан, стратегії розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.big-library.com.ua/book/>.
33. Комерційна діяльність : підруч. / за ред. проф. В. В. Апопії. – К. : Знання, 2008. – 558 с.
34. Ковальчук Т.Г., Коваль М.М. Ліквідність комерційних банків.-К.:Знання, 2006.
35. Кочетков В.М., Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку. Навчальний посібник. – К.:Центр учбової літератури, 2005. – 375с. ;
36. Кульчицька Р.Б. Щибиволок З.І. Аналіз фінансово-господарської діяльності комерційного банку, 2007.-50с.;
- 37.Карчева Г. Використання методів непараметричної статистики для оцінки ризику ліквідності банків / Карчева Г. // Вісн. Нац. банку України. - 2007. № 7
38. Климин С.А. Інтернет банкінг: сучасний стан та перспективи - 2016 с.512-514.
39. Марченко И. С. Системний підхід до управління комерційною діяльністю організацій / – 2010. – № 1, т. 13. – С. 27–30.
- 41.Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І. Економічний енциклопедичний словник.
40. Мец В.О. Методичні підходи до оцінки ефективності депозитної політики банку
41. Осипова Л. В. Основи комерційної діяльності / Л. В. Осипова, И. М.

Синяєва. – М. : Юніті-Дана, 2010. – 623 с.

42. Орлюк О.П. Банківське право / Орлюк О.П. - Київ: Юрінком Інтер, 2009.

43. Основні показники діяльності банків України. Режим доступу:

http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798

44. Тичина В. Проблеми та практика управління банківськими ризиками // Вісн. Нац. банку України. - 2011. - № 1. стану підприємства: Навч. посібник. – К., КНЕУ, 2011. – 132 с.;

45. Панкратов Ф. Г. Інформаційні технології в банківській діяльності /, 2013. – 504 с.

46. Половцева Ф. П. Комерційна діяльність / 2000. – 248 с.

47. Панова Г.С. Аналіз фінансового стану комерційного банку. 2014, 272 с.;

48. Примостка Л. Методика аналізу фінансової стійкості банку за допомогою динамічного нормативу // Вісник НБУ. – 2002. – № 10. – С. 40–45;

49. Райзберг Б. А. Основи економіки / Б. А. Райзберг. - М.: ИНФРА-М, 2002. - 408 с.

50. Русева О. Н. Стратегічне управління комерційною діяльністю підприємства / О. М. Русева, А. С. Балан // Праці Одеського політехнічного університету. - 2003. - Вип. 2 (20). - С.

51. Шевчук І.М. Міжнародні розрахунки і валютні операції: Навчально-методичний посібник. Львів: Видавництво ЛКА, 2004. – 148 с

52. Юхимчук С.В., Азарова О.А. Багаторівнева система оцінки фінансового ризику // Фінанси України. – 2008. – С. 53-63.;

53. Юшма Д.В. Стратегічний менеджмент/ Навчальний посібник. – М.: Инфра-М, 2010. – 144 с.

54. Офіційний сайт АТ «Укрексімбанк» <https://www.eximb.com/ukr/personal/>

55. Еріксон М. Огляд управління: керівництво і оцінка організацій по розробці з метою узгодження з бізнес-стратегією.

56. Dembo, R., 2010, "Optimal portfolio replication," Research Paper Series 35-01, Algorithmics Inc. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.springerlink.com/content/v7325q22781153h1>

57. Grishina E.N. On One Method of Portfolio Optimization With Fuzzy Random Data // International Conference on Fuzzy Sets and Soft Computing in Economics and Finance (FSSCEF 2004):, 2005. –Vol. 2. – PP. 493-498.
58. Helmut Mausser, Dan Rosen "Applying Scenario Optimization to Bank System " The journal of risk finance. 2001. – № 2. – PP. 36-48.
59. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. A Revised Framework. Basel Committee on Banking Supervision–
60. <http://elbib.in.ua/perspektivyi-internet-bankinga.html>
61. https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123651
62. <http://www.prostobank.ua/spravochniki/banki>

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про фінансовий стан за 2013-2017рр.

Рядок	Найменування статті	2013	2014	2015	2016	2017
1	Основний капітал (1 рівня)	17 944 566	22 956 456	30 877 843	33 217 165	38 730 042
1.1	Зареєстрований статутний капітал	16 514 051	16 689 042	21 689 042	31 008 041	37 631 477
1.2	Загальні резерви	6 295	6 568	6 260	7 425	6 295
1.3	Резервні фонди	1 895 065	1 982 641	2 355 741	2 861 048	1 895 065
1.4	Нематеріальні активи	15 201	22 063	28 411	34 135	15 201
1.5	Знос нематеріальних активів	6 988	6 988	62 620	5 625	6 988
1.6	Капітальні інвестиції за нематеріальними активами	675	877	758	860	675
1.7	Збиток поточного року, що зменшений на суму доходів, неотриманих понад 30 днів з дати їх нарахування:	1 652 305	—	-	-	1 652 305
1.7.1	прибуток поточного року	1 890 682	—	-	-	1 890 682
1.7.2	нараховані доходи за активними операціями, неотримані понад 30 днів з дати їх нарахування	3 542 985	—	-	-	3 542 985
2	Додатковий капітал (2 рівня)	2 979 882	4 739 153	6 861 482	7 422 409	8 979 882
2.1	Прибуток минулих років	166 486	233 638	231 827	242 222	166 486
2.2	Результати переоцінки основних засобів, на які отримано дозвіл на включення до капіталу	211 210	372 013	50 665	56 464	211 210
2.3	Резерви під стандартну заборгованість інших банків	9 653	219 220	244 256	278 620	9 653

Звіт про фінансовий стан за 2013-2017рр.

Рядок	Найменування статті	2013	2014	2015	2016	2017
2.5	Резерви під стандартну заборгованість за кредитами, що надані клієнтам	234 241	876 456	-	822 206	234 241
2.6	Прибуток поточного року, що зменшений на суму доходів, неотриманих понад 30 днів з дати їх нарахування:	-	1 033 049	-	1 421 023	-
2.6.1	прибуток поточного року	-	2 473 774	2 484 860	-	-
2.6.2	нараховані доходи за активними операціями	-	1 440 725	-	-	-
2.7	Субординований капітал	2 177 878	2 149 659	2 204 437	2 173 388	2 177 878
3	Відвернення	1 435 538	1 848 949	1 842 221	1 941 221	1 435 538
3.1	Акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком на продаж	30	30	30	30	30
3.2	Вкладення у капітал інших установ у розмірі 10% і більше їх статутного капіталу	286	286	286	286	286
3.3	Інвестиції в дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	135	135	135	135	135
3.4	Вкладення в дочірні банки	1 177 751	1 705 691	-	-	1 177 751
3.5	Вкладення в інші дочірні компанії	254 488	139 970	-	-	254 488
3.6	Резерви під знецінення цінних паперів	451	451	451	451	451
3.7	Обсяг операцій з інсайдерами	3 298	3 289	3 307	3 357	3 298
4	Усього регулятивного капіталу	15 844 565	20 811 825	24 717 573	27 588 886	29 347 156

Базисні темпи росту 2013-2017,%

Базисні темпи росту,%					
	2013	2014	2015	2016	2017
Грошові кошти та їх еквіваленти	100	103,6	33,1	113,4	107,6
Торгові цінні папери	100,0	156,6	56,1	120,8	43,1
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю	100,0	118,2	60,3	119,6	90,9
Кошти в інших банках	100,0	108,5	12,3	279,5	227,0
Кредити та заборгованість клієнтів	100,0	90,7	112,0	94,2	113,9
Цінні папери в портфелі банку на продаж	100,0	328,5	49,1	86,0	99,3
Цінні папери в портфелі банку до погашення	100,0	107,1	46,0	497,7	75,1
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	100,0	71,8	73,2	104,2	107,2
Інвестиційна нерухомість	-	108,7	136,4	116,6	92,3
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	100,0	88,2	76,3	96,3	96,3
Відстрочений податковий актив	100,0	102,0	144,4	57,1	173,6
Основні засоби та нематеріальні активи	100,0	56,4	150,2	127,4	94,9
Інші фінансові активи	100,0	101,7	51,7	114,3	118,3
Інші активи	100,0	105,8	107,6	58,0	102,6
Довгострокові активи	100,0	109,0	89,0	123,6	92,0
Усього активів	100,0	91,5	86,6	103,4	111,2

Додаток В

Публічне акціонерне товариство
"Державний експортно-імпорتنний банк України"

Окрема річна фінансова звітність за 2015 рік

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (ОКРЕМИЙ БАЛАНС) станом на 31 грудня 2015 року (в тисячах гривень)

	Примітки	31 грудня 2015 року	31 грудня 2014 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	24 241 179	16 790 414
Зоборгованість кредитних установ	7	4 083 743	1 967 651
Кредити клієнтам	8	55 038 772	49 974 083
Інвестиційні цінні папери:	9		
- які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки		9 924 610	6 882 115
- доступні для продажу		41 191 570	40 426 199
- утримувані до погашення		230 912	820 866
Податкові активи	13	293 122	691 771
Інвестиційна нерухомість	10	1 566 942	1 986 087
Основні засоби	11	2 170 908	2 247 840
Нематеріальні активи	12	17 583	14 077
Відстрочені податкові активи	13	1 730 750	1 314 000
Інші активи	15	795 349	415 630
Усього активи		92 477 419	80 129 371
Зобов'язання			
Зоборгованість перед Національним банком України	16	2 979 775	5 248 980
Зоборгованість перед кредитними установами	17	19 298 870	16 556 455
Зоборгованість перед клієнтами	18	79 323 030	61 995 287
Емітовані єврооблігації	19	33 122 294	21 764 479
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	13	-	25 181
Субординований борг	20	9 375 369	6 140 035
Резерв під покриття інших збитків	14	22 213	400
Інші зобов'язання	15	290 975	223 548
Усього зобов'язання		144 412 526	111 954 365
Капітал			
Статутний капітал	21	21 689 042	16 689 042
Незареєстровані внески до статутного капіталу	21	-	5 000 000
Резерви переоцінки	21	664 823	1 255 595
Непокритий збиток		(25 643 877)	(11 531 195)
Резервні та інші фонди банку	21	162 926	162 926
Усього капітал	2, 32	(3 127 086)	11 576 368
Усього капітал та зобов'язання		92 477 419	80 129 371

Затверджено до випуску та підписано

05 квітня 2016 року

Голова Правління

Начальник Управління обліку і звітності –
головний бухгалтер

О.В. Гриценко

Н.А. Потьомська

Чух А.І.
247-89-16

Примітки на сторінках 7-68 є невід'ємною частиною цієї окремої річної фінансової звітності

Публічне акціонерне товариство
«Державний експортно-імпорتنний банк України»

Окрема річна фінансова звітність за 2016 рік

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (ОКРЕМИЙ БАЛАНС)

станом на 31 грудня 2016 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	31 грудня 2016 року	31 грудня 2015 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	21 378 517	24 241 179
Заборгованість кредитних установ	7	1 544 476	4 083 743
Кредити клієнтам	8	58 426 564	55 038 772
Інвестиційні цінні папери:	9		
- які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням			
переоцінки через прибутки або збитки		24 064 110	9 924 610
- доступні для продажу		48 193 549	41 191 570
- утримувані до погашення		139 098	230 912
Податкові активи	13	101 677	293 122
Інвестиційна нерухомість	10	1 344 074	1 566 942
Основні засоби	11	2 120 620	2 170 908
Нематеріальні активи	12	26 769	17 583
Відстрочені податкові активи	13	2 322 000	1 730 750
Інші активи	15	696 818	795 349
Усього активи		8 9471 054	92 477 419
Зобов'язання			
Заборгованість перед Національним банком України	16	659	2 979 775
Заборгованість перед кредитними установами	17	27 930 729	19 298 870
Заборгованість перед клієнтами	18	85 792 095	79 323 030
Емітовані єврооблігації	19	37 562 345	33 122 294
Субординований борг	20	3 495 895	9 375 369
Резерв під покриття інших збитків	14	5 137	22 213
Інші зобов'язання	15	257 254	290 975
Усього зобов'язання		155 044 114	144 412 526
Капітал			
Статутний капітал	21	31 008 041	21 689 042
Резерв переоцінки	21	725 335	664 823
Непокритий збиток		(26 582 144)	(25 643 877)
Резервні та інші фонди банку	21	162 926	162 926
Усього капітал		5 314 158	(3 127 086)
Усього капітал та зобов'язання		8 9471 054	92 477 419

Затверджено до випуску та підписано

8 червня 2017 року

Голова Правління

О.В. Грищенко

Начальник Управління обліку і звітності –
головний бухгалтер

Н.А. Потьомська

Чух А.І.
247-89-16

Примітки на сторінках 6-69 є невід'ємною частиною цієї окремої річної фінансової звітності.

**ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
(ОКРЕМИЙ БАЛАНС)**

станом на 31 грудня 2017 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	31 грудня 2017 року	31 грудня 2016 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	19 866 217	21 378 517
Заборгованість кредитних установ	8	699 739	1 544 476
Кредити клієнтам	9	67 581 286	58 426 564
Інвестиційні цінні папери:	10		
- які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням			
переоцінки через прибутки або збитки		28 072 289	24 064 110
- наявні для продажу		48 254 711	48 193 549
- утримувані до погашення		96 022	139 098
Податкові активи	14	122 350	101 677
Інвестиційна нерухомість	11	1 260 398	1 344 074
Основні засоби	12	1 640 968	2 120 620
Нематеріальні активи	13	49 498	26 769
Необоротні активи, утримувані для продажу		42 005	—
Відстрочені податкові активи	14	2 138 292	2 322 000
Інші активи	16	767 757	696 818
Усього активи		80 450 809	89 471 054
Зобов'язання			
Заборгованість перед кредитними установами	17	23 283 787	27 931 388
Заборгованість перед клієнтами	18	5 503 580	5 792 095
Емітовані єврооблігації	19	38 821 831	37 562 345
Субординований борг	20	3 615 792	3 495 895
Резерв під покриття інших збитків	15	6 168	5 137
Інші зобов'язання	16	323 987	257 254
Усього зобов'язання		56 555 145	55 044 114
Капітал			
Статутний капітал	21	38 730 042	31 008 041
Резерв переоцінки	21	282 951	725 335
Результат від операцій з акціонером		635 104	—
Непокритий збиток		(25 774 636)	(26 582 144)
Резервні та інші фонди банку	21	162 926	162 926
Усього капітал		14 036 387	5 314 158
Усього капітал та зобов'язання		80 450 809	89 471 054

Затверджено до випуску та підписано

26 червня 2018 року

Голова Правління

Начальник Управління обліку і звітності —
головний бухгалтерМедко В.М.
247-89-16

О.В. Гриценко

Н.А. Потьомська

Примітки на сторінках 6-68 є невід'ємною частиною цієї річної окремої фінансової звітності.

AntiPlagiarism.NET

Файл Правка Вид Операции Справка

Стандартная Экспресс Глубокая На реерайт Пакетная проверка Проверка сайта SEO проверка Проверка картинок

Проверить уникальность Игнорировать домены:

Редактор Адрес: Страница

Текст(174089):

Система банківської допомоги банкам від міжнародних операцій пов'язана з наданням кредитів, кредитування банками міжнародних операцій проявляється в формі кредитів, забезпечених товарами і товарними документами, векселями і акцептними кредитами, банківськими кредитами. Нові конкретні форми кредитування зовнішньої торгівлі - це зміщення, лізинг, факторинг. Середньострокові і довгострокові кредити також надаються у формі єврокредиту в міжнародній банківській справі. Міжнародні банківські операції включають в себе обмін однієї валюти на іншу, ці операції називаються валютою. Необхідність їх реалізації обумовлена відсутністю єдиного платіжного інструменту, який може використовуватися в якості обробки міжнародного засобу при розрахунку міжнародних позик, зовнішньої торгівлі та послуг. Сукупність різноманітних валютних операцій формує ринок валюти, який є частиною світового ринку позикового капіталу. На ринку валюти зосереджені політ і пропозиція на іноземну валюту. Ця пропозиція пов'язана з експортерами, які отримали валютні надходження за продані товари і послуги, а політ - у імпортерів, яким потрібна іноземна валюта для оплати придбаних товарів та послуг. Таким чином, основою валютних операцій є міжнародний рух.

Журнал: ☒ Автопрокрутка

[12:46:09] Найдено 1% совпадений по адресу: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/51296/1/Savchenko_kapital.pdf (Недоступ)

[12:47:10] Найдено 2% совпадений по адресу: <https://www.webkursovik.ru/kartgotrab.asp?id=85073>

[12:47:16] Найдено 1% совпадений по адресу: <http://www.dissercat.com/content/razvitie-kompleksnoi-informatsionnoi-sistemy-upravleni>

[12:47:17] Найдено 1% совпадений по адресу: <https://www.ibm.com/developerworks/ru/library/ericsson/>

[12:47:31] Возникла ошибка при загрузке страницы из запроса №1007-1 (172 миллисек.): <https://market.vandex.ru/product--fleshka-trans>

[12:47:57] Найдено 2% совпадений по адресу: https://knowledge.allbest.ru/bank/2c0a65625b3ac68b5c53b88421306d36_3.html

[12:47:57] Найдено 2% совпадений по адресу: http://stud.wiki/bank/2c0a65625b3ac68b5c53b88421306d36_3.html

[12:47:58] Найдено 2% совпадений по адресу: http://stud.wiki/bank/2c0b65635a2ac78b4c53b89521316d36_2.html

[12:47:58] Найдено 1% совпадений по адресу: <https://studfiles.net/preview/5740638/page:19/>

[12:47:58] Найдено 1% совпадений по адресу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/document/100003767-schodo-spisannya-debitorskovi-zabor>

[12:47:59] Тип проверки: Стандартная

[12:47:59] Уникальность текста 74%[©] (Проиригнорировано подстановок: 0%)

Готово

**НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ**

БАНКІВСЬКА ЛІЦЕНЗІЯ

№ 2 від 05 жовтня 2011 р.

ВИДАНА публічному акціонерному
(повна та скорочена назва банку)
товариству

“Державний експортно-імпортний банк
України”
(АТ “Укрексімбанк”)

УНЕСЕНОМУ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ БАНКІВ
23 січня 1992 р. ЗА НОМЕРОМ 5,

НА ПРАВО НАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ*,
ВИЗНАЧЕНИХ ЧАСТИНОЮ ТРЕТЬОЮ СТАТТІ 47
ЗАКОНУ УКРАЇНИ
“ПРО БАНКИ І БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ”

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ І. В. Соркін

* Банківські послуги, які є валютними операціями, надаються на підставі генеральної ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій.

00010